

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

Class No.

P
616-53

Book No.

Ra 216

N. L. 38.

MGPO-81-10 LNL/83-27-5-43-100,000

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY
CALCUTTA

This book was taken from the Library on the date last stamped. A late fee of 6 nP. will be charged for each day the book is kept beyond a month.

N. L. 44.

MOIPC-SI-10 LNL/61-11-12-62-50,000.

برای دانش و عمل

ਜਰਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਗ

حسب زبانت محمد عیسیٰ العارف ملک پیر نامہ برائے طبیبانہ و دیگر کتب

مطبوعہ محبت الی پریس لاہور

ਅਕਾਲ ਮਾਨੁਸਰ ਮਲਕ ਹੀਰਾ ਤੇਜ ਕੁਤਬ
ਕਸਮੀਰੀ ਬਜਰ ਸਹਿਰ ਲਹੌਰ
ਮੰਤਰਾਲਯ ਮੁਜਤਬਾਈ ਲਹੌਰ ਮੋਢਾ ਪਾਸ

SHELL LISTED

615 53

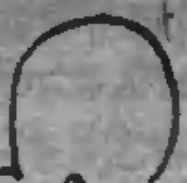
Page 16

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਿਖਾ

ਜਾਨਨਾ ਚਹੀਏ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪੁਸ਼ੁ ਕੋ ਵੈਦਕ ਵਿਦਿਆ
ਕੀਉਰਦੁ ਫਾਰਸੀ ਨਗਰੀ ਆਦਿਕ ਭਾਖਓ ਮੇਂ ਲਿਖੀ
ਔਰ ਛੁਪ ਕਰ ਇਸ ਜਗਤ ਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਬ
ਕੋ ਚਹੀਏ ਕਿ ਬਿਨ ਵਿਦਿਆ ਅਛੁਆਜ ਔਰ ਦਵਾਈਐ
ਕੀ ਪ੍ਰੀਛਾ ਕੇ ਅਪਨੀ ਸਮਤਿ ਸੇ ਕਿਸੀ ਨੁਸਕੇ ਕੋਤਿਅ
ਰ ਕਰ ਕੇ ਕਤੀਕਾਮ ਮੇਂ ਨ ਲਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਐਸਾ ਕਰਨੇ
ਸੇ ਪ੍ਰਾਯ ਦੁਖਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔਰ ਉਨ ਦੁਖਣੋਂ ਕੇ ਕਈ ਛੇਦ ਹੈ
ਪ੍ਰਥਮ ਤੋਂ ਯਹ ਕਿ ਸਾਇਰ ਲਿਖਨ ਵਲੋਂ ਕੀ ਭੁਲ ਸੇ ਕੋਈ
ਕਠਨ ਨ ਸਬਦ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਸੇ ਅਫ ਯੂਨ ਔਰ
ਅਫਤੀ ਮੁਨ ਇਸੀ ਤਰਹ ਏਕ ਮੁਰਖ ਅਤਰੇ ਲਖ
ਨਉ ਮੇਂ ਨੁਕਸੇ ਮੇਂ ਇਫਤੀ ਮੁਨ ਕੇ ਬਦਲੇ ਅਫੀ ਮਦੇਦੀ
ਔਰ ਰੋਗੀ ਉਸ ਐਖਧਿਕੋ ਪੀਤੇਹੀ ਮਰ ਗਿਆ ਦੂਜੇ
ਯਹ ਕਿ ਪ੍ਰਾਯ ਐਖਧਿਓ ਮੇਂ ਕੋਈ ਦੁਸਰੀ ਦਵਾਈ ਅਵ
ਭੁਨ ਕਰਨੇ ਵਲੀ ਮਿਲੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੋਂ ਵਹ ਬਿਨ ਜਾਨੇ ਔਰ
ਣ ਕਰੇਗੀ ਤੀਸਰੇ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਵੈਦਕਾ ਅਛਿ ਪ੍ਰਾਯ ਤੋਂ ਕੁਛ
ਹੈ ਔਰ ਸਮਝ ਮੇਂ ਔਰ ਕੁਛ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਅਵਸਜਹਾਨੀ
ਹੋਗੀ ਇਸ ਲੀਏ ਯਹ ਸਿਖਾ ਸਬਕੋ ਮਾਨਨੀ ਯੋਗ
ਹੈ ॥

10. 10. 68

2770
10-7-68

१॥सिद्धिगुरुपुसादि॥
अथजराहीपुकारलिखनते
॥अथआतसुकरकी
चिकित्सा॥

जलनराहीऐकिरोगकिउनहीपुकारजेहोताहै
ऐकतेजहकिकिसीवेसदाकेजहरोगहोवेऔर
पुत्रधकामदेवसेउनमंतहोकरउसकेनजलकर
केउससेसमभोगकरेपिरीमेंकहावतपैजवानी
दिमानीऔरजबदहभोगकरचुक्ताहैतोकहीऐ
कदिनकेपीछेजहरोगपुगतहोताहैऔरपिछे
लिगापरदअंडकेबेपहऐकपीलीदुनसीहोता
तीपैउसमेंधुजलीकेसीगजलनहोतीहैऐउमंत
धुसैधुजाडालताहैजबदहपादबजलनमें
बअपनीमरधतसेउसपरसेधुनगीदकवाला
कादेताहैजबपादपैकेबराबजलनहोताहैउम
छोटीसेपुगतकरताहैतदेउसकेकुडोंपीनेकी
दवाहीदेतेहैउससेमंहआगिनादवमनअरेह
गाऐऔरदेहीधनैकेदुधबुताहैउमपदिस
चिकित्साजेकहीदिनहैमहोऐमामहोजाताहै

ਪਰੰਤੂ ਰੋਗ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਇਸ ਸੇਓ ਚਿਤ ਪੈ ਕਿ
ਕਿਸੀ ਵਿਧ ਵਲ ਔਰ ਬੁਧਿਮਾਨ ਜਰਾਹੀ ਕਉ ਬੁਝਾ ਕਰ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰਾਵੇ ਔਰ ਜਰਾਹੀ ਕੋ ਭੀ ਦਾਹੀਏ ਕਿ ਪ੍ਰਥ
ਮ ਘਾਵ ਕੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਘਾਵ ਕਿਤਨ ਚੌੜਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਯਹ
ਘਾਵ ਕੇ ਵਲ ਮਲਹ ਮਲਗਾਨੇ ਜੇ ਅਛਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ
ਇਸ ਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੇ॥

ਨੁਸਖਾ ਵਿਰੋਚਕ

ਜਮਾਲ ਗੋਟੇ ਕੀ ਮੀਰੀ - ਚੌਕਿਆ ਸੁਹਾਗਾ - ਮੁਨੱਕ
ਕਾਇਨ ਜਬ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਏਕ
ਏਕ ਮਾਸੇ ਕੀ ਗੋਲੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕੇ
ਖਾਨੇ ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਅਹ ਦਵਾਈ ਪਿਲਾਵੇ॥

ਨੁਸਖਾ ਮੁੰਜਿਜ

ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਮੁਨੱਕ ਸਾਤ ਨਗ - ਜੌਂਦ
ਛੋ ਮਾਸੇ - ਸੂਖੀ ਮਕੋਇ ਛੋ ਮਾਸੇ - ਜਨਾਇ ਮਕੋਈ ਦੋ ਮਾ
ਸੇ - ਇਨ ਜਬ ਕੋ ਪਉਠਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਉਬਾਲੈ ਜਬ ਏਕ
ਉਬਾਲਾ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਉਤਾਰ ਕਰ ਛਾਨ ਲੈ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਗੁਲਕੰਦ ਮਿਲਾ ਕਰ ਪਿਲਾਵੇ ਪੀਛੇ ਖਿਚੜੀ
ਭੋਜਨ ਕਰਾਵੇ ਫੇਰ ਚੌਥੇ ਰੋਜ ਤਕ ਗੋਲੀ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕਾ
ੜੇ ਕਰਕੇ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ ਉਪਰ ਜੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਜ
ਲ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ ਜਬ ਪਿਆਜ ਲਗੇ ਤਬ ਗਰਮ ਹੀ
ਜਲ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ ਸਾਯ ਕਾਲ ਕੇ ਜਮਾਯ ਪ੍ਰਿਤ ਭਾਲ
ਕਰ ਖਿਚੜੀ ਦੇਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵੇ ਫਿਰ ਤੀਨ
ਦਿਨ ਯਹ ਦਵਾ ਪਿਲਾਵੇ॥

ਨੁਸਖਾ ਨੰਦਾਈਕ

੫

ਬੀਹਦਾਨ ਦੋ ਮਾਸੇ - ਰੇਸਾ ਖਤਮੀਚਰ ਮਾਸੇ - ਮਿਸਰ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਬਕਾ ਲੁਆਬ ਨਿਕਾਲ ਕਰਉ ਸਮੇ
ਮਿਸਰੀ ਮਿਲਾਵੇ ਪਹਲੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਈ ਸਬ ਗੋਲ ਕੋਫ
ਕ ਕਰਉ ਪਰ ਸੇਉ ਸਲੁਆਬ ਕੋ ਪੀਵੇ ਇਸੀ ਤਰਹ
ਤੀਨ ਦਿਨ ਜੇਵਨ ਕਰੇ ਫਿਰ ਜਹ ਗੋਲੀ ਖਿਲਾਵੇ॥

ਛਿਲਾਯ ਕੀ ਗੋਲੀ

ਅਜਵਾਇਟ ਖੁਰਾਸਾਨੀ - ਅਜਵਾਇਟ ਰੇਸੀ - ਆ
ਕਰ ਕਰਹ ਗੁਜਰਾਤੀ - ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ - ਜਹ ਸਤ
ਨੌ ਨੌ ਮਾਸੇ ਛਿਲਾਯੇ ਸਾਤ ਮਾਸੇ - ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੋ ਤੋਲੇ -
ਪਾਠਾ ਛੇ ਮਾਸੇ - ਪੁਰਾਨ ਗੁਰ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਇਨ ਸਬ
ਕੋ ਇਕਤ ਕਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਖੁਬ ਘੋਰੇ ਔਰ ਮਾਸੇ ਤਰ
ਕੀ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤ ਖਿਲਾਵੇ
ਔਰ ਘਾਢੇ ਪਰ ਜਹ ਮਲਹ ਮਲਗਾਵੇ॥

ਮਲਹ ਮਕੀ ਬਿਧਿ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਗੋਕਾ ਪ੍ਰਿਤ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇਕਰ ਖੁਬ ਘੋਰੇ ਫਿਰ
ਸਿੰਗਰਫ ਏਕ ਮਾਸਾ - ਰਸਕ ਪੁਰਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਮੁਰ
ਦਾ ਸੀਗ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਰਸੇਤ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਗੁਜਰਾਤੀ
ਅਕਰ ਕਰਹ ਦੋ ਮਾਸੇ - ਸੁਫੇਦਾ ਕਾਸਗਰੀ ਤੀਨ
ਮਾਸੇ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਨੁਕਤ
ਘੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਦੇਖੇ ਕਿ ਵਿਰੇ
ਚਕ ਦੇਨੇ ਜੇਰੋ ਗੀਕੀ ਕਾ ਦਸਾ ਹੈ॥

ਜੇ ਰੋਗ ਕਮ ਹੈ ਤੇ ਮਰਹਮ ਲਗਾਨਾ ਬੰਦ ਕਰੇ
ਔਰ ਪੂਰਬ ਕਤ ਗੋਲੀਆਂ ਸਾਤ ਦਿਨ ਤਕ ਖਿਲਾਵੇ॥

੬ ਜੋ ਆਰਾਮ ਹੋ ਤੇ ਵੇਤੀਨ ਗੋਲੀ ਔਰ ਖਿਲਾਵੇ ਨਹੀ
ਤੋ ਔਖਾ ਪਿਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਦਲ ਦੇਵੇ ਕਿ ਰੋਗੀ
ਕੋ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀ ॥

ਗੋਲੀ ਦੁਸਰੀ

ਰਸਕ ਪੂਰੇ ਨੇ ਮਾਸੇ - ਲੋਗ ਫੂਲ ਦਰ ਇਕੀ ਦਾਨੇ
ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੨੧ ਨਗ - ਅਜਵਾਇਣ ਖੁਰਾਸਾਨੀ
ਏਕ ਮਾਸਾ - ਇਨ ਜਤ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਮਲਾਈ
ਮੇਮਿਲਾ ਕਰ ਨੇ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ
ਨਿਤਜ ਖਵਾਵੇ ਔਰ ਖਟੀ ਤਥਾ ਵਾਰੀ ਕੀ ਵਸਤੁ
ਓਸੇ ਪਰ ਹੋ ਜ ਕਰਨ ਚਾਹੀਏ ॥

ਔਰ ਕਈ ਐਸਾ ਭੀ ਹੋਤ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਹੋਨੇ
ਵਾਲਾ ਥਾ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਵਾਲ ਲਹੇ ਸਾਮਾਨ ਉਸਤ
ਰ ਲਗ ਕਰ ਪਾਵ ਹੋ ਗਿਆ ਔਰ ਉਸਤਰੇ ਕਾ
ਪਾਵ ਸਮਝ ਕਰ ਔਖਦੀਆਂ ਕੀ ਜਬ ਕੁਛ ਅ
ਰਾਮ ਨ ਹੁਆ ਤਬ ਲੋਗੋਂ ਸੇ ਪੁਗਵ ਕੀਆ ਔਰ
ਉਨ ਮੁਰਖੋਂ ਨੇ ਧੋਇਆ ਹੁਆ ਪਿਤੁ ਆਦਿਕ ਸੁਨ
ਜੁਨਾਈ ਦਵਾ ਬਤਾ ਦੀ ਤਬ ਉਸਸੇ ਔਰ ਭੀ ਹਾਨੀ
ਹੁਈ ਫਿਰ ਉਸਕੀ ਦਵਾਈ ਚਤੁਰ ਜਗਾਹੀ ਸੇ ਕਰ
ਵੇ ਔਰ ਜਗਾਹੀ ਕੋ ਭੀ ਉਚਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਥਮ ਰੋਗੀ
ਕੋ ਪਾਵ ਕੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕਿਨਾਰੇ ਉਸ ਪਾਵ ਕੇ ਮੋਟੇ ਹੈ ਔ
ਰ ਪਾਵ ਕੇ ਭੀ ਤਰਦਾਨੇ ਹੈ ਵਾਨਹੀ ਔਰ ਪਾਵ ਕਿਤ
ਨਾ ਚੌੜਾ ਹੈ ਔਰ ਰੋਗੀ ਕੀ ਪਰਕਿਤਿ ਕੇ ਦੇਖੇ - ਜੇ ਉ
ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਕਥੇ ਨੇ ਕੀ ਸਕਤਿ ਹੋਤ ਦੇਵੇ ਨਹੀ ਤੇ ਯਹ
ਔਖਾ ਪਿਕਵਾਨ ਚਾਹੀਏ ॥

ਨਿਲਾ ਬੈਥਾ ਢਾਈ ਮਾਸੇ - ਕਾਲੀ ਹਰ ਡੇਡ ਮਾਸਾ -
 ਸੁਫੇਦ ਕਥਾ ਦੇ ਤੋਲੇ - ਸੁਪਾਰੀ ਸਾਤ ਮਾਸੇ - ਇਨ ਸ
 ਬ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਦੇ ਜੇਰ ਨੀ ਬੁ ਕੇ ਰਸ ਮੋਖ -
 ਰਲ ਕਰੇ ਫਿਰ ਜੰਗਲੀ ਬੇਰ ਕੇ ਪੁਸ਼ਾਣ ਗੋਲੀ ਬਨਾ
 ਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਸੁਬਹ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਸਾਮ ਕੋ ਖਿ
 ਲਾਵੇ ਖਟਾਈ ਔਰ ਥਾਈ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ ਜੇ ਪਰ
 ਹੋਜ ਕਰੇ ॥

ਦੂਜਰੀ ਦਵਾ

ਅਜਵਾਇਣ ਖੁਰਾਸਾਨੀ ਸਾਤ ਮਾਸੇ - ਕਾਲ ਮਿਰਚ
 ਸਵਾ ਮਾਸਾ - ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਛੁੰ ਮਾਸੇ - ਜਮਾਲ ਗੋਟਾ ਤੀ
 ਨ ਮਾਸੇ - ਪੁਰਾਨ ਗੁੜ ਡੇਡ ਤੋਲਾ - ਇਨ ਸਭ ਕੋਤੀ
 ਨ ਦਿਨਤਕ ਘੋਟ ਕਰ ਜੰਗਲੀ ਬੇਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋ
 ਲੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਦੇ ਹੀ ਕੀ ਮਲਾਈ ਮੇ
 ਲ ਪੇਟ ਕਰ ਖਿਲਾਵੇ - ਔਰ ਮੂੰਗ ਕੀ ਦਾਲ - ਮੀਠਾ -
 ਕੰਦੀਨ ਖਿਲਾਵੇ ਇਸ ਔਖ ਧਿ ਕੇ ਖਾਨੇ ਜੇ ਏਕ ਦੇ ਦ
 ਸਤ ਹੁਆ ਕਰੇਗੇ ਔਰ ਜੇ ਵਮਨ ਭੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ
 ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਬਿਨ ਮੁਵਾਦ
 ਨਿਕਲੇ ਨਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਤਾ ਪ੍ਰਾਯ ਦੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ
 ਰੋਗ ਮੇਂ ਸਿਰਜੇ ਪਾਵ ਤਕ ਘਾਵ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ - ਇਸ ਜੇ
 ਓਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਮਲੁ ਹਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏ
 ਜੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਨ ਲਗੇਗਾ ਤੇ ਖਰੀਡ ਜਮ ਜਾਏ
 ਗਾ ਔਰ ਜਹਾਂ ਯਹ ਰੋਗੀ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਵਹਾਂ ਕੀਚ ਹੋ
 ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਸੁਫੇਦ ਪਾਨੀ ਜਾ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ
 ਅਜਵਾ ਸੁਰਖੀ ਔਰ ਜਰਦੀ ਲੀਏ ਦੂਰ ਰੀਧਿ

ਯੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਹਾਥ ਪਾਏ ਕੀ ਉਂਗਲੀਓਂ ਮੇਂ
ਭੀ ਘਾਵ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਘਾਵ ਕੇ
ਵਸਤੇ ਯਹ ਔਖ ਪਿ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ - ॥

ਮਰਹਮ

ਮਾਖਨ ਆਧ ਪਾਵ - ਨੀਲਾ ਬੋਝਾ - ਸੁਫੇਦਾ ਛੈਮਾ
ਸੇ ਮੁਰਦਾ ਸੰਗ ਛੈਮਾ ਸੇ - ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਦਵਾਓਂ ਕੋ ਪੀਸ
ਕਰ ਪ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਘਾਵੇਂ ਪਰਲ ਗਾਵੇਂ ਔਰ
ਖਾਨੇ ਕੋ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ ॥

ਗੋਲੀ

ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ - ਸੁਫੇਦ ਕਥਾ - ਤੁਲਸੀ ਕੇ ਪਤੇ ਹਰੇ
ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਮੁਰਦਾ ਸੰਗ ਛੈਮਾ ਸੇ - ਪੁਰਾਨਾ ਗੁੜ
ਤੋਲ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ ਗੋਲੀ ਆਂਬ
ਨਾਵੇਂ ਔਰ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਏਕ ਖਿਲਾਵੇ
ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਦੀ ਸੇ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ ਔਰ ਕਿਸੀ
ਵਸਤੂ ਸੇ ਪਰਹੇਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਯਹ ਰੋਗ ਸੀ ਪ੍ਰ
ਅਛ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਦਵਾ ਕੋ ਸਾਤ ਦਿਨ ਖਿਲਾ ਕਰ ਦੇ
ਖੇਜੇ ਕੁਛ ਆਰਾਮ ਹੋਤੇ ਇਸੀ ਦਵਾ ਕੋ ਖਿਲਾ ਤੇ ਰਹੇ
ਔਰ ਜੇ ਇਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਯਹ ਗੋਲੀ ਖਿ
ਲਾਵੇ ॥

ਗੋਲੀ

ਸਿਲਾਜਿਤ - ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ - ਕਾਬਲੀ ਹਰੜ ਸੁਖੇ
ਆਵਲੇ - ਰਸਕ ਪੂਰ - ਸੁਫੇਦ ਚਿਰਮਿਠੀ ਗੁਲਦ
ਨਕਸ਼ਾ ਸੁਫੇਦ ਕਥਾ - ਯਹ ਦਵਾ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਲੇ
ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ ਰੋਗ ਨ ਗੁਲ ਮੇਂ ਖਰਬ

ਕਰੇ ਫਿਰ ਇਸਕੀ ਚਨੇ ਪਰਮਾਣ ਗੋਲੀ ਝਾਟੇ
 ਐਨਏਕ ਕੋਲੀ ਆਮਕੇ ਆਰਥ ਮੋਲ ਪੇਰ ਰੁਤ
 ਪਾਤਹ ਕਾਲ ਖਿਲਾਵੇ ਐਰ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇਏਕ ਗੋ
 ਲੀ ਸੰਧਯਾ ਵੇਲੇ ਭੀ ਖਿਲਾਵੇ ਮਾਸਰਾਂ ਦੀ ਦਲ ਯੋ
 ਰਲਾਲ ਮਿਰਚ ਸੇ ਪਰ ਹੋਜ ਕਰੇ ਇਸ ਦਵਾਈ ਸੇ
 ਸਬ ਸਰੀਰ ਅਛਾ ਹੋਜਾਇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਉਂਗਲੀ ਅ
 ਛੀ ਨਹੀਂ ਕੀ ਐਰ ਜੇ ਅੰਖਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਮੁਆ
 ਫਿਕ ਗੁਣ ਕਰ ਜਾਇ ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਭੀ ਸੀਧੀ ਹੋਜਾਏ
 ਗੀ ਮੈਨੇ ਬਹੁਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੇਂ ਦੇਖਾ ਹੈ ਐਰ ਹਮ
 ਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਯਹ ਕਹਾ ਕਰਤੇ ਥੇ
 ਕਿ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਜ ਬਹੁਤ ਭਲੇ ਚੰਗੇ ਦੇ
 ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਜਗਹ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਸੇਖ
 ਰਹਿਯੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਰ ਹਮਨੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਇਸ
 ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਮੇਂ ਕਾਇਲਾਜ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਯਥੇ
 ਚਿਤ ਅਛਾ ਹੋਤੇ ਨ ਦੇਖਾ ਐਰ ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰ
 ਤੀਤਰ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਰੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਏਕ ਭੋਯਹ
 ਕਿ ਮਨੁਖ ਜ ਕੁਸੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਯਹ ਕਿ ਸਬ
 ਸਰੀਰ ਪਰ ਸੁਫੈਦ ਦਾਗ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤੀਸਰੇ ਨਾਕ ਗਲ
 ਕਰ ਗਿਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਚੌਥੇ ਗੀਟੀ ਆ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਐਰ
 ਹਮਕੇ ਐਸਾ ਭੀ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਪਹਿਲੇ
 ਜਮਾਨੇ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਥਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਮਤੋਂ ਗ ਤਥਾ ਵੈਦ
 ਭੋਗ ਇਸਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਐਰ ਕਰਤੇ
 ਭੀ ਹੈ ਤੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਬਤੇ ਆਸਚਰਯ ਕੀ
 ਥਾਤ ਹੈ ਕਿ ਬੜੇ ਬੜੇ ਹਕੀਮ ਐਰ ਵੈਦਜ ਹੋ ਗਏ ਪਰ

੧੦ ਰੰਤੁ ਕਿਸੀ ਨੇ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਠੀਕ ਔਖ ਪਿਲ
ਹੀ ਲਿਖੀ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਯਹ ਰੋਗ ਜਗਹੋਂ ਕੀ
ਦਵਾਈਓ ਜੇ ਜਾਤਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਕਾਰਣ ਯ
ਹ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਮਹਾਂਗਰਮ ਹੈ ਠੰਢੀ ਦਵਾਈਓ
ਜੇ ਅਛਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਨ ਜਾਨੇ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਕਿਆ ਬ
ਲਾ ਹੈ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਕਹਾ
ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਕਰ ਜੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤ
ਖਜ ਹੈ ਕਿ ਰੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਫੁੰਨ ਸੀ
ਆਂ ਰਤੂ ਬਤ ਦਾਰ ਜਰਦੀ ਲੀਏ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤ
ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਮੇਂ ਕਾ ਯਹ ਰੋਗ ਔਖ ਪੀਯੋ ਕੇ ਜੇਵਨ ਜੇ
ਜਾਤਾ ਰਹਾ ਔਰ ਦੋ ਚਾਰ ਵਰਖ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਰੀਰ ਕੇ
ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਜਾਨੇ ਜੇ ਫਿਰ ਹੋਗਿਆ ਔਰ ਘਾਵ ਭੀ
ਫਿਰ ਹਰੇ ਹੋਏ ਜਬ ਦਵਾਈ ਕਰੀ ਤੋ ਫਿਰ ਜਾਤਾ
ਰਹਾ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਗੋਲੀ ਬਹੁਤ ਉਤਮ ਹੈ
ਗੋਲੀ

ਫੁਨ ਨੀਲਾ ਬੋਥਾ - ਮੁਰਦਾਸੰਗ - ਸੁਫੇਦਾ ਕਸਗ
ਰੀ - ਸੁਫੇਦ ਕਥਾ - ਯਹ ਸਬ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਲੇਭੇ
ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਨੀਬੁ ਕੋ ਰਸ ਮੇਂ ਖਰਲ ਕਰਕੇ ਲੋਹੇ ਕੀ
ਕਦਾਹੀ ਮੇਂ ਭਾਲ ਕਰ ਨੀਮ ਕੇ ਜੇਟੇ ਜੇ ਖੁਬ ਘੋਟੇ ਫਿ
ਰ ਇਸ ਕੀ ਚਨੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਆਂ ਬਨਾ ਕਰ ਦੇ
ਨੋਂ ਜਮਯਾ ਏਕ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਿਲਾਵੇ ਖਦਾਈ ਔਰ
ਬਾਦੀ ਕੀ ਚੀਜੋਂ ਜੇ ਪਰਹੇਜ ਕਰਨ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਜੇ
ਇਸ ਜੇਭੀ ਆਰਾਮ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਔਸੀ ਔਖ ਪਿ ਦੇਵੇ
ਇ ਜਿਸ ਜੇ ਬੋਝਾ ਸਾਮੁਖ ਆਜਾਵੇ ਜਿਸ ਜੇ ਸਬ ਜ-

ਗੀਰਕੇਜੋੜੋਕੀਪੀੜਾਦੂਰਹੋਜਾਵੇਨਹੀਤੋਅਧਿਕ ੧੧
ਮੁੰਹਆਨੇਕੀਅੱਖਿਧਿਦੋਂਔਰਇਨਅੱਖਾਂ ਓਸੇ
ਘਾਵਕੋਭਫਾਰਾਦੇਵੇ॥

ਨੁਸਖਾਵਫਾਰੇਕਾ

ਨਰਸਲਕੀਜੜ-ਰਾਮਸਰ-ਜੋਏਕੋਬੀਜ-ਖੁਰਾ
ਸਾਨੀਅਜਵਾਇਣ-ਸਾਵਨ-ਨਰਮਾਕੋਪਤੇ-ਸੁ-
ਹਤੁਤਕੋਪਤੇ-ਇਨਸਬਕੋਬਰਾਬਰਲੇਪਾਨੀਮੇਂ
ਔਟਾਵੇਰਘਾਵੇਂਗੋਵਫਾਰਾਦੇਔਰਰਾਤਕੋਤੋਲ
ਕਾਮਰਦਨਕਰੇ॥

ਅਥਵਾਭੇਡਕਾਦੂਧ-ਗੋਕਾਦੂਧ-ਚਾਰਚਾਰਤੋਲੇ
ਜੋਰੰਜਾਨਕੜਵਾਤੀਨਮਾਸੇ-ਅਫੀਮਤੀਨਮਾਸੇ-
ਗੋਗਾਨਗੁਲਾਆਪਾਵ-ਇਨਸਬਕੋਮਿਲਾਕਰ
ਗਰਮਕਰਕੇਮਰਦਨਕਰੇ॥

ਵਫਾਰਾਦੂਸਰਾ

ਜੇਇੰਦ੍ਰੀਘਾਵੇਂਪਰਰਜੇਤਥਾਇੰਦ੍ਰੀਪਰਮਟੀਵੇਂ
ਧਨੇਜੇਇੰਦ੍ਰੀਸੁਜਜਾਏਤੋਉਸਕੇਵਾਸਤੇਯਹ
ਵਫਾਰਾਦੇ-ਛੇਮਾਸੇਕਿਫਲਾਪਾਨੀਮੇਂਔਟਾਕਰ
ਇੰਦ੍ਰੀਕੋਵਫਾਰਾਦੇਔਰਇਸੀਤਰਹਏਕਦਿਨ
ਮੇਂਤੀਨਵਾਰਕਰੇਤੋਏਕਹੀਦਿਨਮੇਂਲਿਗਾਇੰਦ੍ਰੀ
ਸਮਸਤਸੁਜਨਜਾਏਔਰਪਹਿਲੇਕੀਤੁਲਯਹੋਂ
ਔਰਜੇਮੁੰਹਆਜਾਏਤੋਉਸਕੀਯਹਦਵਾਕਰੇ॥

ਨੁਖਸਾਕੁਰਲੋਕਾ

ਕਚਨਾਰਕੀਛਾਲ-ਮਹੁਰਕੀਛਾਲ-ਗੋਦੀਕੀ
ਛਾਲ-ਸਬਏਕਏਕਛਟਾਂਕਚਮੇਲੀਕੋਪਤੇਏਕ

੧੨ ਤੋਲਾ-ਸੁਫੈਦਕਥਾ ਏਕਮਾਸਾ-ਸਬਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਓ
ਦਾਕਰਕੁਲੇਕਰੇ-॥

ਅਥਵਾ-

ਚੰਬੇਲੀਕੇਪਤੇ ਛਟਾਂਕਭਰ-ਕਚਨਾਰਕੀ ਛਾਲ
ਛਟਾਂਕਭਰ-ਇਨਦੋਨੋਕੋ ਪਾਨੀ ਔਟਾਕਰਦੋਨੋ
ਸਮਯਕੁਲੇਕਰੇ-॥

ਅਥਵਾ

ਆਕਰਕਰਾਹ-ਮਾਜੂ ਫਲ-ਸਿੰਗਰਫ-ਜੁਹਾਰਾ
ਕੱਚਾ ਯਹਚਢੋਂਦਵਾ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚਮਾਸੇ ਲੋਕਰ ਇਨ
ਸਬਕੋਕੁਟਕਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਚਾਰਹਿਜੇਕਰੇ
ਫਿਰ ਸਾਰੀਰਾਤ ਮੇਂ ਪਹਿਰ ਪਹਿਰਕੇ ਅਰਸੇ ਜੇਹੁ
ਕੇ ਮੇਂ ਰਖਕਰ ਤਮਾਭੂਕੀ ਤਰਹ ਪੀਨਾ ਔਰ ਸਾਰੀ
ਰਾਤਿ ਜਾਗਤੇ ਰਹਿਨ-ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਸਰਦਪਾ
ਨੀ ਜੇ ਸਨਾਨ ਕਰ ਫਿਰ ਖਾਨੇ ਕੇਵਾਸਤੇ ਮੁਸਲ
ਮਾਨ ਕੋਤੋ ਮੁਰਗਾ ਕਾ ਸੇਰੁਵਾ ਔਰ ਗੋਹੁੰ ਕੀ ਰੋਟੀ
ਖਿਲਵੇ ਔਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਮੂੰਗੀ ਕੀ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਖਿਲਾ
ਵੇ-ਚਹੀਏ ਫਿਰ ਭੋਜਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਰਹੇ ਇਸਇਲਾ
ਜੁਕੇਕਰਨੇ ਜੇ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਔਰ ਦਸਤ ਤਥਾ ਉਲਟੀ ਭੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇ
ਸਇਲਾਜਕੇਕਰਨੇ ਜੇ ਏਕਹੀਦਫੇ ਮੇਂ ਪਾਵਤਕਭੀ
ਖੁਸਕਹੋਜਤੇ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਸਿੰਗਰਫ ਮਾਜੂ ਫਲ-ਆਕਰਕਰਾਹ-ਨਗੋਰੀ
ਅਸਰੀਧ-ਸਮਾਹ ਮੁਸਲੀ-ਸੁਫੈਦ ਮੁਸਲੀ

ਗੋਖਰੁ ਛੋਟੇ - ਇਨ ਸਬ ਕਾ ਚੁਰਨ ਕਰਕੇ ਜੰਗਲੀ ਬੇ
ਰਕੇ ਕੋਇਲੇ ਪਰਾਲ ਕਰ ਤਮਾਮ ਬਦਨ ਕੋ ਧੁਨ
ਦੇਨ ਇਸੀ ਤਰਹ ਜਾਤ ਦਿਨ ਸੇਵਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬੇ
ਰੋਗ ਜਨ ਸੇ ਜਾਤਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ॥

ਅਥਵਾ

ਭੂਤੀਆ ਭੁਨ - ਵਜ਼ੀ ਹਰਨ ਕਾ ਵਕਲ - ਛੋਟੀ
ਹਰਨ ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਮਾਸਾ - ਪੀਲੀ ਕੋ
ਡੀਚਾਰ ਮਾਸੇ - ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰਨ
ਬੁਕੇ ਅਰਕ ਮੇਂ ਤੀਨ ਦਿਨ ਘੋਰੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕੀ ਚ
ਣੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ
ਨਿਤਜ ਖਾਏ ਇਸ ਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਚੀਜ ਕਾ ਪ
ਰਹੇ ਜ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਅਥਵਾ

ਰਸ ਕਪੂਰ - ਰੋਬਚੀਨੀ - ਵਰਵਚੀ - ਯਹ ਤੀਨੋ
ਛੋਛੇ ਮਾਸੇ - ਤਿਵਰਸਾ ਗੁੜ ਦੇ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਬ
ਕੋ ਦੇਹੀ ਕੇ ਦੇਹੀ ਕੇ ਤੋਲੇ ਮੇਂ ਖਰਲ ਕਰੇ ਔਰ ਝਾ
ੜੀ ਬੂਟੀ ਕੇ ਬੋਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾ ਕਰ ਰੋਗੀ
ਕੋ ਦੋਨੋਂ ਸਮਯ ਏਕ ਏਕ ਗੋਲੀ ਦੇਹੀ ਕੇ ਸੰਗ -
ਭਾਪੇਦ ਕਰ ਖਿਲਾਨ ਔਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਦੋਨੋਂ ਸਮਯ

ਅਥਵਾ

ਕਥਾ ਸੁਫੈਦ - ਸਮਲ ਖਾਰ - ਇਲਾਇਚੀ ਕੇ ਬੀਜ
- ਖੜੀ ਅਮੀਟੀ - ਯਹ ਸਬ ਬਰਾਬਰ ਲੇਕਰ ਗੁ
ਲਾਬ ਕੇ ਅਰਕ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਜਵਾਰ ਕੇ ਦਾਨੇ ਕੇ ਬਰ
ਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤਜ ਖਾਧ

ਦਿਨ ਤਕ ਖਾਇ ਔਰ ਜੋ ਅਜੀਰਣ ਹੋਇ ਤੋ ਏਕ ਗੋ
ਲੀ ਬੀਚ ਮੇਂ ਦੇਕ ਖਾਏ ਔਰ ਮੂੰਗ ਕੀ ਦਾਲ ਕਨਕ
ਕੀ ਰੋਟੀ ਖਾਏ ਪਰੰਤੂ ਪੀ ਜਿਆਦਾ ਖਾਏ ਔਰ ਗਰ
ਮੀ ਵਾਲੇ ਕੀ ਸੰਧੀ ਸੰਧੀ ਮੇਂ ਪੀੜਾ ਹੋਇ ਤੋ ਯਹ ਦਵ
ਕਰਨੀ ਮੇਰਾ ਮਰੈ॥

ਨੁਸਖਾ

ਪਾਰਾ. ਖੁਰਾਸਾਨੀ ਅਜਵਾਇਣ - ਭੀਲਾਵੇ ਕੀ ਮੀ
ਗੀ ਅਜਮੇਦ ਅਸਪੰਦ - ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਭੀਨ ਭੀ
ਨ ਮਾਸੇ ਗੁੜ ੨੮ ਮਾਸੇ ਸਬਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ ੩
ਲੀ ਬੂਟੀ ਕੇ ਬੈਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਏ ਏਕ ਏਕ
ਗੋਲੀ ਦੋਨੋ ਵਕਤ ਖਾਏ ਔਰ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ
ਨਿਗਲ ਜਾਏ ਦਾਂਤ ਨ ਲਗਨੇ ਦੇ ਖਾਨੇ ਕੋ ਲਾਲ ਮਿ
ਰਚ ਖਟਾਈ ਬਾਰੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨ ਖਾਏ -

ਅਥਵਾ

ਪਾਰਾ. ਅਜਵਾਇਣ - ਮੁਸਲੀ ਜਿਆਹ ਯਹ ਦਵਾ
ਛੁਛੇ ਮਾਸੇ - ਭੀਲਾਵੇ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਗੁੜ ਚਾਰ ਤੋਲਾ -
ਇਨ ਸਬਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ ੧੧ ਗੋਲੀ ਬਨਾਏ ਔਰ ਏ
ਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤ ਜ ਦੇਹੀ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਇ ਤੋ ਗਿਆਰਾਂ ਦਿ
ਨ ਮੇਂ ਸਬ ਰੋਗ ਜਾਇ ਔਰ ਦੂਧ ਚਾਵੁਲ ਕਾ ਪਥਜ
ਖਾਨੇ ਕੋ ਦੇਤੋ ਬਹੁਤ ਸੀਘ੍ਰ ਆਰਾਮ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਮਦਾਰ ਕੀ ਲਕੜੀ ਕਾ ਕੋਇਲਾ ਪੀਸ ਕਰ ੩॥ ਮਾਸੇ
ਔਰ ਕੱਚੀ ਖਾਂਡ ੩॥ ਮਾਸੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਇਕਤਰ
ਇਸ ਮੇਂ ਚੌਰਹ ਮਾਸੇ ਪੀ ਮਿਲਾਯ ਸਾਤ ਰੋਜ ਖਾਇ

ਔਰ ਮਾਸਕਾ ਤੇਜਨ ਕਰੇ ਤੇ ਸਾਤ ਦਿਨ ਮੇਂ ਆਰਾਮ ਹੋ ੧੫
ਇ॥

ਅਥਵਾ

ਵੜੀ ਹਰੜ ਕੀ ਛਾਲ-ਛੋਟੀ ਹਰੜ ਕੀ ਛਾਲ-ਤੂਤੀ
ਆ-ਪਾਲੀ ਕੋੜੀ ਕੀ ਰਾਖ ਯਹ ਸਬ ਬਰਾਬਰ ਲੇ
ਫਿਰ ਨੀਬੁ ਕਾਰਸ ਝਾਲ ਕਰ ਕਢਾਈ ਮੇਂ ਘੋਟੇ ਜੇ
੧੬ ਪਹਿਰ ਘੋਟੇ ਫਿਰ ਇਸਕੀ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਕੇ ਬ
ਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤ ੧੫
ਦਿਨ ਖਾਇ ਔਰ ਬੋੜੀ ਜੀ ਗੋਲੀ ਘਿਸ ਕਰ ਕੁਗ
ਜ ਪਰ ਲਗਾਇ ਕਰ ਘਾਵੇ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੇ ਮੁ
ਖ ਆਜਾਇ ਤੇ ਕਚਨਾਰ ਕੀ ਛਾਲ ਕੇ ਕਾੜੇ ਕੇ ਕੁਰਲੇ
ਕਰਾਵੇ॥

ਅਥਵਾ

ਤੁਲਸੀ ਕੇ ਪਤੇ ਹਰੇ ਏਕ ਤੋਲਾ-ਤੂਤੀ ਆ ਹਰਾ ੧੫
ਮਾਸੇ-ਇਨ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਬੇਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ
ਬਨਾਵੇ ਏਕ ਗੋਲੀ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਕੇ ਸੰਗ ਨਿਤ
ਖਾਇ ਔਰ ਮੁੰਗ ਕੀ ਦਾਲ ਕੀ ਖਿਚੜੀ ਬਿਨਾ ਪੀ
ਕੇ ਖਾਇ ਆ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਕਚਨਾਰ ਕੀ ਛਾਲ-ਆਧ ਪਾਵ-ਇੰਦਾਇਣ ਕੀ ਜ
੩ ਆਧ ਪਾਵ-ਵਢੂਲ ਕੀ ਫਲੀ ਆਧ ਪਾਵ ਪੁਰਾ
ਮਾਗੁੜ ਆਧ ਪਾਵ-ਇਨ ਸਬ ਕਾ ਭੀਨ ਜੇਰ ਪਾਨੀ
ਮੇਂ ਕਾੜਾ ਕਰੇ ਜਬ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਪਾਨੀ ਰਹੇ ਤਬ ਛਾ
ਨ ਕਰ ਸੀਸੇ ਮੇਂ ਭਰ ਰਾਖੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਸੇ ਅਨੁਮ

ਛੋਟੀ ਹਰੜ ਕੀ ਛਾਲ-ਤੂਤੀ ਆ ਹਰਾ ੧੫

੧੬

ਨਮੁਆਫਿਕ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪੀਵੇ ਤੋ ਨਿਸਰੇ ਯ ਆਰਾਮ
ਹੋਇ ਔਰ ਇਸ ਜੇ ਪਰ ਹੋ ਜ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਸਿਰਸ ਕੀ ਛਾਣ ਸਵਾਸੇਰ - ਵਟੁਲ ਕੀ ਛਾਣ ੧। ਸੇਰ
ਨੀਮ ਕੀ ਛਾਣ ੧। ਸੇਰ - ਇਨ ਸਿਥਕ ਸਾਤ ਸੇਰ ਪਾ
ਨੀ ਮੋਕਾ ਦਾ ਕਰੇ ਜਬ ਏਕ ਸੇਰ ਜਲ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਤਬ
ਛਾਨ ਕਰ ਸੀਸੇ ਮੇਂ ਭਰ ਲੇ ਫਿਰ ਇਸ ਜੇ ਆਪ ਪਵ
ਰੇ ਜ ਪੀਵੇ ਔਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਰਨੇ ਕੀ ਰੋਟੀ ਖਾਏ ਤੋ ਪੁਰਾ
ਨੀ ਆਤਮਕ ਭੀ ਜਾਏ॥

ਅਥਵਾ -

ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਰਜ ਸੁਲਾਇ ਜੜੀ ਯੋਨਿ ਮੋਰਖ
ਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਰੁਧਿਰ ਸਮੇਤ ਜਲਾ ਕਰ ਉਸ
ਕੀ ਰਾਖ ਲੇ ਔਰ ਉਸੀ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੁੜ ਮਿਲਾ ਕਰ
ਬੋਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਆਂ ਬਨਾ ਕਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤ
ਖਾਏ ਔਰ ਬਗੈਰ ਭੁਨ ਕੇ ਭਾਤ ਰੋਟੀ ਭੋਜਨ ਕਰੈ ਤੋ
ਆਤਮਕ ਜਾਏ॥

ਅਥਵਾ

ਸਿੰਗਰਫ - ਆਕਰ ਕਰਹ - ਨੀਮਕਾ ਗੋਂਦ - ਮਾਜ
ਫਲ - ਸੁਹਾਗਾ - ਹਰ ਏਕ ੧੪ ਮਾਸੇ ਇਨ ਕੋ ਪੀਸਿ
ਸਤ ਪੁਕਿਆਂ ਬਨਾ ਲੇ ਏਕ ਪੁਕਿਆ ਚਿਲਮ ਮੇਂ
ਰਖ ਬੋਰੀ ਕੀ ਆਗ ਸੇ ਪੀਏ ਤੋ ਆਰਾਮ ਹੋਇ ਔ
ਰ ਇਸ ਜੇ ਵਮਨ ਹੋ ਜਾਇ ਤੋ ਕੁਛ ਭਰ ਨਹੀਂ ਦਿ
ਨ ਭਰ ਮੇਂ ਤੀਨ ਦਫੇ ਪੀਵੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਗੁਲ ਕੋ ਪੀ
ਸਕਰ ਘਾਵ ਪਰ ਵੁਰਕੇ ਖਾਨੇ ਕੋ ਮੋਹਨ ਭੋਗ

ਸੀਠ ਖਾਏ ਔਰ ਜੋ ਮੂੰਹ ਆਜਾਵੇ ਤੋ ਰੰਬੇਲੀ ਕੇ ੧੫
ਪੌੜੇ ਕਾਕਾਹੜਾ ਕਰਕੇ ਕੁਰਲੇ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਸਿੰਗਰਫ਼ ਦੇ ਮਾਸੇ - ਅਫੀਮ ਦੇ ਮਾਸੇ - ਪਚਾ ਦੇ
ਮਾਸੇ - ਅਜਵਾਇਣ ਪਾਂਚ ਮਾਸੇ - ਭਿਲਾਵੇ ਸਾਤ ਮਾ-
ਸੇ - ਪੁਰਾਨ ਗੁੜ ਪਾਂਚ ਮਾਸੇ - ਪਹਿਲੇ ਪਾਥੇ ਔਰ
ਸਿੰਗਰਫ਼ ਕੇ ਅਦਰਕ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਦੋ ਦਿਨ ਖਰਲ
ਕਰੇ ਫਿਰ ਸਬ ਦਵਾ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਮੇਂ ਮਿ-
ਲਾਵੇ ਔਰ ਭਿਲਾਵੇ ਕੀ ਦੋ ਪੀ ਦੁਰ ਕਰ ਦੇ ਫਿਰ ਥੇ
ਰਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਲੇ ਔਰ ਸਾਤ ਦਿਨ ਤਕ
ਏਕ ਗੋਲੀ ਨਿਤ ਖਾਏ ਔਰ ਗੁੜ ਸਕੜ ਤੇਲ ਲਾਲ
ਮਿਰਚ ਖਟਾਈ ਬਾਰੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਬਸਤੁ ਇਨ ਸੇ
ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇ - ॥

ਦੈਵ ਯੋਗ ਸੇ ਜੋ ਯਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇਗ ਇਨ ਦਵਾ
ਈਓਂ ਸੇ ਭੀ ਨ ਅਛਾ ਹੋਤੋ ਜਾਨਲੇ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਦੁਰ
ਨ ਹੋਗਾ ਚਿਕਿਤਸਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇ ਔਰ ਹਕੀਮੋਂ ਨੂੰ ਭੀ
ਇਸ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਮ ਲਿਖੇ ਹੈ ਔਰ ਹਮਨੇ ਬਹੁਤ
ਸੀ ਖੋਜਨਾ ਕਰਕੇ ਉਮਦਾ ਉਮਦਾ ਨੁਕਸੇ ਇਸ ਮੇਂ ਲਿ-
ਖੇ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਫੁਲ
ਸੀਆਂ ਸੀਤਲਾ ਕੇ ਜਵਾਜ ਹੋਜਤੀ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ -
ਅਹ ਦਵਾਈ ਉਤਮ ਹੈ॥

ਦਵਾਈ

ਸਿੰਗਰਫ਼ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਰਸ ਕਪੂਰ ਛੇ ਮਾਸੇ - ਅਕਰ
ਕਰਹ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਕਥਾ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ

੧੮ ਏਕਤੋਲਾ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਪਾਨ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ
ਚਨੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਏ
ਕਗੋਲੀ ਨਿਤ ਖਾਇਆ ਕਰੇ - ਔਰ ਚਨੇ ਕੀ ਰੋਟੀ
ਪੀ - ਔਰ ਦੇਹੀ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵੇ ਇਕੀਸ ਦਿਨ ਤਕ
ਸੇਵਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਮਸਤ ਰੋਗ ਕੀ ਨਿਸਚਯ
ਸਾਂਭਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

ਅਥਵਾ

ਰਸਕਪੂਰ - ਸਿੰਗਰਫ - ਲੋਂਗ - ਸੁਹਾਗਾ - ਜੇ
ਸਬ ਏਕੋ ਏਕ ਤੋਲਾ ਏ ਇਨ ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਕਰ
ਸਾਤ ਪੁਕਿਆਂ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਏਕ ਪੁਕੀ
ਦੇਹੀ ਕੀ ਮਲਾਈ ਮੇਲ ਪੇਟ ਕਰ ਖਿਲਾਵੇ ਦੁਧ
ਚਾਵਲ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵੇ ਔਰ ਸਬ ਦੀਜੋਂ ਕਾ ਪਰ
ਹੋਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਔਰ ਜੇ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਕਾਢੇ ਵ ਨੀ
ਲੇਦਾਗ ਪੜਗਏ ਹੋਏ ਤੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਖਿਰੜੀ ਖਿ
ਲਾਕਰ ਯਹ ਜੁਲਾਬ ਦੇ ॥

ਨੁਖਸਾ -

ਕਲਾਦਾਨ ਨੌ ਮਾਸੇ - ਆਧਾ ਭੂਨ ਆਧਾ ਕੱਚਾ -
ਕਟਕਰ ਬਰਾਬਰ ਕੀ ਸਕਰ ਮਿਲਾਕਰ ਤੀਨ ਪੁ
ਕੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਏਕ ਪੁਕੀ ਗਰਮ ਜ
ਲਾਸੇ ਖਿਲਾਵੇ ਔਰ ਪਿਆਸ ਲਗੇ ਤਬ ਗਰਮ ਜ
ਲਾ ਖਿਲਾਵੇ ਔਰ ਜੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਵਾਰ ਪਾਰ ਛਿੜ ਹੋਗਾ
ਆਹੁ ਤੋ ਯਹ ਵਿਰੋਚਕ ਦੇਵੇ ॥

ਨੁਸਖਾ ਵਿਰੇਚਕ ਕਾ

ਪਿਸਤੋ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਚਿਲਗੋ
ਜੇ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਪੁਰਾਨ ਖੋਪਰਾ - ਮਖਾਨੇ ਕੀ ਮੀਂਗੀ -
ਪੁਰਾਨੀ ਦਾਖ - ਜਮਾਲਗੋਟੇ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਇਨ ਸਬ
ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਜਲ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਜੰਗਲੀ ਬੋਰ ਕੇ ਪ੍ਰ
ਮਾਣੁ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ - ਔਰ ਗੋਲੀ ਕੇ ਦੇਨੇ ਜੇ ਪਹਿਲੇ
ਤੀਨ ਦਿਨ ਤਕ ਅਰਹਰ ਕੀ ਦਾਲ ਔਰ ਚਾਵਲੋਂ ਕੀ
ਖਿਚੜੀ ਖਿਲਾਵੇ ਫਿਰ ਚੌਥੇ ਰੋਜ਼ ਦੋ ਗੋਲੀ ਮਥਾਈ
ਮੇਂ ਲਪੇਟ ਕਰ ਖਵਾਵੇ - ਔਰ ਉਪਰ ਜੇ ਗਰਮ ਜਲ
ਪਿਲਾਵੇ ਫਿਰ ਦੂਜਰੇ ਦਿਨ ਯਹ ਦਵਾਈ ਦੇ॥

ਨੁਖਸਾ ਠੰਢਾਈ ਕਾ -

ਬੀਹਦਾਨ ਦੇ ਮਾਸੇ - ਰੋਜਾ ਖਤਮੀ ਛੈ ਮਾਸੇ - ਈਸ
ਬਗੋਲੁ ਛੈ ਮਾਸੇ - ਮਿਸਰੀ ਏਕ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਬ ਕੋ
ਚਾਤ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਭਿਰੋ ਦੇ - ਫਿਰ ਮਲ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤ
ਹ ਕਾਲ ਛਾਨ ਕਰ ਪਿਲਾਵੇ॥
ਔਰ ਪੀਛੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ॥

ਗੋਲੀ

ਕਰ ਪਿਲਾਵੇ॥

ਔਰ ਜੁਲਾਬ ਕੇ ਪੀਛੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇ -

ਗੋਲੀ

ਮੁਰਦਾਸੀਗ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਗੋਰੂ ਭੇਡ ਤੋਲਾ ਸਾਤ ਵਰਖ
ਕਾ ਪੁਰਾਨ ਭੁਫ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਜੰਗਲੀ ਬੋ

੨੦

ਰਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਕਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਮਲਾਈ
ਮੇਲ ਪੇਟ ਕਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਖਾਏ ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਦੀ
ਸੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੇ ਔਰ ਜੇ ਆਤਮਕ ਵਾਲੇ ਰੋਗੀ ਕੋ
ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਿਗਰਟ ਬਹੁਤ ਖਵਾਇਆ ਹੋਇ ਇਸ
ਕਾਰਣ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਹੋਇ ਤੋ
ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਯੋਗਜ ਹੈ ॥

ਦਵਾ

ਭੁਟਕੀ ਕੜਵੀ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਆਮਕੀ ਵਿਜਲੀ ਦੋ ਤੋਲੇ
- ਜਮਾਲ ਗੋਟਾ ਤੀਨ ਤੋਲੇ - ਖੀਰਾ ਖਖੜੀ ਕੇ ਬੀਜ
ਦੋ ਤੋਲੇ - ਜੁਫੈਰ ਮਿਸਰੀ ਤੀਨ ਤੋਲੇ - ਸਬਕੇ ਮਹੀਨ
ਪੀਸਛਾਨ ਪੁਰਾਨੇ ਗੁੜ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਬਾਰਹ ਪਹ
ਰ ਕੁਦੇ ਫਿਰ ਸੰਗਲੀ ਬੈਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾ
ਕਰੋ ਖਵਾਏ ਔਰ ਉਪਰ ਸੇ ਤਾਜਾ ਪਾਨੀ ਪਿਲਾਵੇਂ
ਜੇ ਦਸਤ ਹੋਜਏ ਤੋਂ ਉਤਮ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਤੀਨ
ਦਿਨ ਯਹ ਮੁੰਜਸ ਪਿਲਾਵੇ ॥

ਨੁਕਸਾ ਮੁੰਜਿਸ -

ਹਰੀ ਸੌਂਫ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਜੁਕੀ ਮਕੋਇ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਮੁਨ
ਕਾ ੧੫ ਨਗ ਖਤਮੀ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਖਵਾਜੀ ਕੇ ਬੀਜ -
ਏਕ ਤੋਲਾ - ਗੁਲਕੰਦ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਇਨ ਦਵਾਈ ਓਕੋਰ
ਤਕੋ ਜਲ ਮੇਂ ਭਿਰੋ ਦੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਔਟਾਕਰ ਪਿਲਾਵੇਂ
ਔਰ ਖਿਚੜੀ ਖਾਏ ਫਿਰ ਰੋਥੇ ਦਿਨ ਯਹ ਜੁਲਾਬ ਦੇਵੇ
ਦਵਾਈ ਜੁਲਾਬ ਕੀ

ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ ਏਕ ਤੋਲਾ

ਗਾਰੀਕੂਨ ਛੈ ਮਾਸੇ- ਸੁਫੈਦ ਨਿਜੋਤ ਛੈ ਮਾਸੇ- ਅਠਿ ੨੧
 ਰੁਕੇ ਬੀਜ ਤੀਨ ਤੋਲੇ- ਏਝੁ ਆ ਏਕ ਤੋਲਾ- ਜੋਠ ਛੈ
 ਮਾਸੇ- ਕਰਤਮ ਕੇ ਬੀਜ ਦੋ ਤੋਲੇ- ਸਕ ਮੁਨੀਆ
 ਛੈ ਮਾਸੇ- ਜੁਖੇ ਆਮਲੇ ਏਕ ਤੋਲਾ- ਸਨਾਯ ਦੋ ਤੋਲੇ
 - ਵਿਸਠਾਇਜ ਅਰਥਾਤ ਕੰਕਾਲੀ ਏਕ ਤੋਲਾ -
 ਕਾਬਲੀ ਹਰੜ ਏਕ ਤੋਲਾ- ਇਨ ਸਬਕੇ ਪੀਸ ਛਾ-
 ਨਕਰ ਪਾਨੀ ਮਿਲਾਕਰ ਜੰਗਲੀ ਬੇਰ ਕੇ ਸਮਾਨ
 ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਖਵਾਵੇ
 ਫਿਰ ਦੋ ਪਹਿਰ ਪੀਛੇ ਮੁੰਗ ਕਾ ਘਾਟ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ
 ਸੰਧਯਾ ਵੇਲੇ ਮੁੰਗ ਕੀ ਦਾਲ ਕੀ ਖਿਚੜੀ ਖਵਾਵੇ ਇ
 ਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੀਨ ਜੁਲਾਬ ਦੇਵੇ ਜੋ ਇਸੀ ਜੁਲਾਬ
 ਕੇ ਦੇਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋਜਾਇ ਤੋ ਉਤਮ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਯਹ
 ਅਰਕ ਪਿਲਾਵੇ ॥

ਅਰਕ ਕੀ ਵਿਧਿ

ਜੌਂਫ ਪਾਉ ਜੇਰ- ਜੁਖੀ ਮੱਕੇਇ ਪਾਉ ਜੇਰ- ਕਾਬਲੀ
 ਹਰੜ- ਛੋਟੀ ਹਰੜ- ਸਨਾਇ ਮਕਈ- ਵਧਾਰਾਂ-
 ਵਾਇਦਾੜੀਗ- ਪਿਤਪਾਪੜ- ਚਿਰਾਇਤਾ- ਜੇਰ ਪ
 ਕਾਜੀਰਾ- ਬ੍ਰਹਮਡੰਡੀ- ਨਕ ਛਿਕਨੀ- ਸਬ ਪਾਵ ਪਾ
 ਵ ਜੇਰ ਪੁਰਾਨੀ ਸੁਪਾਰੀ ਕੇ ਬੀਜ- ਜਾਮਨ ਕੇ ਬੀਜ-
 ਵਵਰ ਕੀ ਫਲੀ- ਮੁੰਡੀ- ਕਚਨਾਰ ਕੀ ਛਾਲ- ਯਹ ਸ
 ਬ ਔਖੀਆ ਆਧ ਆਧ ਜੇਰ- ਅਮਲਤਾ ਸਕੀ ਫਲੀ
 ਕਾਲਿਲਕ- ਮਹਿੰਦੀ ਕੇ ਪਤੇ- ਲਾਲਚੰਦਨ- ਝਾਉ ਕੇ
 ਪਤੇ- ਯਹ ਸਬ ਪਾਉ ਪਾਉ ਜੇਰ ਇਨ ਸਬਕੇ ਜੋ ਕੁਟ

੨੨ ਕਰਿਕੇ ਦਰਿਆਵ ਕੇ ਜਲ ਮੇਂ ਬਾਰਹ ਪਹਿਰ ਭਿਗੀਏ
 ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਅਸਰ ਖੀਚੈ ਫਿਰ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਅਰਕ
 ਮੇਂ ਏਕ ਤੋਲਾ ਅਰਕ ਮਿਲਾਕਰ ਪੀਵੇ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ
 ਜੇਵਨ ਕਰਨੇ ਜੇ ਚਚਵਰ ਖਕਾ ਵਿਗੜਾ ਹੁਆ ਸ-
 ਰੀਰ ਅਛਾ ਹੋਗਾ ਔਰ ਜੇ ਇਸ ਜੇ ਭੀ ਆਰਾਮ ਨ ਆ-
 ਵੇ ਤੋ ਹਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇਂ ਯਹ ਦਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹਿਏ-

ਨੁਖਸਾ

ਏਕ ਬੜਾ ਮੋਡਕ ਔਰ ਵਕਰੀ ਕਾ ਮਾਂਸ ਦੋਨੋ ਕੋ ਇਕ
 ਠਾ ਪਕਾਕਰ ਖਿਲਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਔਸੀ
 ਦਵਾਈ ਖਿਲਾਨ ਨਹੀ ਪੈ ਔਰ ਨਹੀ ਦੁਓ ਕੋ ਪਰੰ
 ਤੂ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭਖਮਾ ਕਰਨੀ ਜੀਵਕਾ ਧਰਮ ਹੈ ਔਰ
 ਜੀ ਕੀ ਜੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਯਹ ਰੋਗ ਹੋਕਰ ਜਾਤ ਰਹਾ ਹੈ
 ਔਰ ਉ ਜੇ ਗਰਭ ਰਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸਕਾਲ ਮੇਂ
 ਹੋਗਾ ਫਿਰ ਉ ਖੜਾ ਆਵੇ ਔਰ ਔਸੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕ-
 ਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਭੀ ਨ ਗਿਰਨੇ ਪਾਵੇ ਔਰ ਰੋਗ ਭੀ
 ਜਾਤਾ ਰਹੇ ਤੋ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ॥

ਦਵਾ

ਮੁਰਦਾਸੀਗ - ਗੋਰੂ - ਚਨੇ - ਏਕ ਏਕ ਤੋਲੇ ਜਸਤੋ
 ਤੋਲੇ ਉਨਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕੇਰ ਬਾਰਹ ਵਰਖ ਕੇ ਪੁ-
 ਰਨੇ ਗੁੜ ਮੇਂ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਮਲਾ
 ਈ ਮੇਂ ਲਪੇਟ ਕਰ ਨਿਤ ਜ ਖਵਾਵੇ ਜੇ ਯਹ ਗੋਲੀ ਗ-
 ਰਮੀ ਜਿਆਵਾ ਕਰੈ ਤੋ ਆਪੀ ਗੋਲੀ ਖਵਾਵੇ ਤੋ ਸਤ
 ਦਿਨ ਮੇਂ ਰੋਗ ਜਾਤਾ ਰਹੇਗਾ ਔਰ ਜੇ ਇਸ ਗੋਲੀ ਜੇ

ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਤੇ ਯਹ ਔਖ ਧਿਕਰ ਨੀ ਚਾਹੀਏ॥

੨੩

ਨੁਸਖਾ

ਕੀਧੀ ਕੇ ਪਤੇ ਦਸਤੋਲੇ - ਸਿੰਗਰਫ ਤੀਨ ਮਾਸੇ -
ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਕੀ
ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਚਿਲਮ ਮੇਂ ਰਖ ਕ
ਰ ਮਿਟੀ ਕੇ ਹੁਕੇ ਕੋ ਤਾਜਾ ਕਰ ਕੇ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ
ਫਿਰ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਹੁਕੇ ਕੋ ਤਾਜਾ ਕਰੇ ਪਹਿਲੇ
ਦਿਨ ਕਾ ਪਾਨੀ ਗਹਿਨੇ ਦੇ ਕੇ ਵਲ ਨੇਚੇ ਕੋ ਹੀ ਭਿ
ਗੋਲੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤ ਦਿਨ ਕਰੇ ਔਰ ਜੋ ਚਾਹੇ
ਸੇ ਖਵਾਵੇ ਰੋਗ ਨਿਸਚਯ ਜਾਵੇ॥

ਔਰ ਜਬ ਬਾਲਕ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਚੁਕੇ ਤੇ ਫਿਰ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਅਥੇ ਚਿਤ ਚਿਕਿਤਸਾ ਜੋ ਜੀ ਕਿ ਆਤ
ਸ਼ਕ ਕੇ ਰੋਗੀ ਮਰਦੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਵਰਣਨ ਕਰੀ
ਗਈ ਹੈ ਜੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਔਰ ਜੇ ਵਹ
ਬਾਲਕ ਭੀ ਪੇਟ ਮੇਂ ਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੋਗ ਯੁਕਤ ਆ
ਯਾਹੋ ਤੇ ਵਹ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਦੁਧ ਪੀਨੇ ਸੇ
ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਔਖ ਧਿ ਉਸ ਕੀ
ਮਾਤਾ ਕੋ ਦੀ ਜਾਇਗੀ ਉਸ ਕਾ ਅਸਰ ਦੁਧ ਕੇ ਦੁ
ਰਾ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਜਾਇਗੀ ਓਹ ਜੋ ਵੈਛ
ਯੋਗ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ॥

ਦਵਾ ਬਾਲਕੋਂ ਕੀ

ਕਦੇ ਗੀਏ ਸਾਜੇ - ਵਾਇਵਾੜੀ ਗੀਏ ਮਾਸੇ - ਦਾਖ

ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਆਧ
 ਸੇਰ ਜਲ ਮੇਂ ਔਟਾਵੇ ਜਬ ਦੋਤੋਲੇ ਰਹਿ ਜੋ-
 ਯ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਾਦਕੋ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖ
 ਛੋੜੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਏਕ ਰਤੀ ਲੇ-
 ਕਰ ਉਸਕੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਦੁਧ ਮੇਂ ਮਿਲਾ
 ਕਰ ਪਿਲਾਵੇਂ ਪੁਰ ਮੇਥੂਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
 ਜੇ ਆਰਾਮ ਹੋਗਾ ਯਹ ਰੋਗ ਤੀ-
 ਨ ਪੀੜੀਤ ਕ ਸਤਾਤਾ ਹੈ॥

ॐ
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
 ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪੀੜਿਤ ਰੰਗੀ
 ਲਾਲ ਸਿਰਾਹੀਤੇ ਅਤ
 ਸ਼ਕਤਿ ਕਿਤ ਜਾ ਸ-
 ਮਾਪਤੰ ॥
 ॥੧॥

ਅਥ ਸੁਜਾਕ ਕੀ

ਚਿਤਤਾ

ਯਹ ਰੋਗ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਆਤਮਾ
 ਕ ਸੇ ਦੁਸਰਾ ਸ੍ਵਪਨ ਮੇਂ ਸਸਖਿਲਿਤ ਹੋਨੇ ਸੇ
 ਤੀਜਾ ਵੇਸਵਾ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯਹ
 ਰੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਬ ਯਹ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ
 ਹੈ ਤਬ ਆਨਦਿਨ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿਰ
 ਮਾਰਦ ਕਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥

ਸੁਮਨ ਮੇਂ ਬੀਰਯ ਨਿਕਲਨੇ ਕੇ -

ਸੁਜਾਕ ਕਾ ਯਤਨ -

ਜੇ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਕੋ ਸ੍ਵਪਨ ਮੇਂ ਕਾਮ ਵਿਲਾਸ
 ਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਔਰ ਬੀਰਯ ਸਸਖਿਲਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ
 ਯ ਉਸ ਸਮਯ ਜੋ ਤੇ ਸੇ ਆਖ ਖੁਲ ਜਾਇ ਤੇ ਵੀਰਯ
 ਨਿਕਲਨੇ ਸੇ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸੁਜਾਕ ਰੋਗ
 ਕੋ ਉਤਪੰਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮਨੁਖ ਕੋ ਇਸ
 ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਜਾਕ ਹੁਆ ਹੋ ਉਸ ਕੋ ਯਹ ਦਵਾ
 ਦੇਨੀ ਚਾਦੀਏ॥

ਦਵਾਈ

ਦੋ ਤੋਢੇ ਅਲਸੀ ਕੇ ਰਾਤ ਕੇ ਆਪਸੇਰ ਜਲ ਮੇਂ
 ਡਿੱਗੇ ਦੇ ਔਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਉਸ ਕਾ ਲੁਆਬ ਉਠਾ
 ਕਰ ਲਵਨ ਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਫਰੀ ਖਾੜ ਮਿਲਾ ਕਰ
 ਪੀਵੇ ਔਰ ਖਵਾਈ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਕਾ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਸੇਰਭਨ ਹੁਆ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਗਵਾਰ ਕੇ ਪਠੇ ਕਾਗੁ
 ਦਾ ਛੇ ਤੋਲੇ ਦੋ ਤੋਲੇ ਗੁਦੇ ਮੇਂ ਏਕ ਤੋਲਾ ਸੇਰਾ ਮਿਲਾ
 ਕਰ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਖਾਇ ਤੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਖਾਨੇ
 ਸੇ ਪੁਰਾਨੀ ਯੁਜਾਕ ਭੀ ਜਾਤੀ ਰਹੇ ਯਹ ਦ
 ਵਾਈ ਸਬ ਤਰਹ ਕੀ ਸੋਜਾਕ ਕੇ ਫਾਇਦਾ ਕ
 ਰਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਖਾਨੇ ਮੇਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਭੂਨ
 ਉਰਦ ਕੀ ਦਾਲ ਕਾ ਪਰਹੇਜ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਕਿਫਲਾ ਫੇਰੂ ਤੋਲਾ ਲੇ ਕਰ ਰਾਤ ਕੇ ਸੇਰਭਰ ਪਾ
 ਨੀ ਮੇਂ ਜੋ ਕੁਰ ਕਰਕੇ ਭਿਰੋਰੇ ਫਿਰ ਦੂਜਰੇ
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਇਸੇ ਛਾਨ ਕਰ ਇਸ ਮੇਂ ਨ
 ਲਾ ਥੋਥਾ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਮਿ
 ਲਾਵੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕਾ ਤੀਨ ਦਿਨ ਤਕ ਦਿਨ ਮੇਂ ਤ
 ਨ ਦਫੇ ਚਿਪਕਾਰੀ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ
 ਫਾਇਦਾ ਹੋਗਾ॥

ਅਥਵਾ

ਕਾਹੁ ਗੋਖਰੂ-ਖੀਰੇ ਕੇ ਬੀਜ ਬੋਫਲੀ ਅਹ ਸਬ
 ਦਵਾ ਛੁਦਾਮ ਛੁਦਾਮ ਭਰ ਲੇ ਸੋਫ ਦਮਤੀ ਭਰ
 ਲੇ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਠੰਢਾਈ ਬਨ ਲੇ
 ਪਰੰਤੂ ਜਲ ਦੇ ਸੇਰ ਸੇ ਕਮ ਨ ਲੇ ਜਿਤਨੀ ਦਫੇ
 ਪਿਆਸ ਲਗੇ ਇਸੇ ਹੀ ਪੀਵੇ ਇਸੀ ਤਰਹ ਸਤ
 ਦਿਨ ਸੇਵਨ ਕਰੇ ਤੋ ਯੁਜਾਕ ਆਦਿ ਸਬ ਰੋਗ ਇੰ
 ਹੀ ਕੇ ਜਾਏ-ਨਿਮਕ ਮਿਰਚ ਖਟਾਈ ਕਾ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ

ਅਬਵੇਸਵਾਪ੍ਰਸੰਗਕਉਤਪੰਨਸੁਜਾਕਕਾ

੨੭

ਯਤਨ

ਯਹਸੋਜਾਕਇਸਪ੍ਰਕਾਰਜੇਹੋਤਾਹੈਕਿਪਹਿਲੇਕਿ
ਵੇਸਵਾਕੇਪਾਸਰਹੇਤੇਉਸਸਮੇਯਹਨਹੀਜਾਨਜਾ
ਤਾਕਿਇਸਕੇਸੋਜਾਕਹੈਜਬਲਿੰਗਯੋਨਿਮੇਂਪਹੁੰਚਤਾ
ਹੈਤੇਯਹਮਾਲੁਮਹੋਤਾਹੈਕਿਜੈਸੇਭੂਭਲਮੇਂਭੂਰ
ਸਜਾਤਾਹੈਤੇਮਨੁਖਮੁਸੀਸਮਯਉਸਸੇਅਲ
ਗਹੋਜਾਏਤੇਉਤਮਹੈਨਹੀਤੇਵੇਤੀਨਦਿਨਕੇਪੀ
ਨੇਮੁਕਨਹੀਉਤਰਤਾਔਰਬਰੀਕਠਿਨਤਾਤਥਾ
ਪੀੜਾਜੇਬੁੰਦਬੁੰਦਆਤਾਹੈਫਿਰਪੀਪਨਿਕਲਨੇ
ਲਗਤੀਹੈਜੋਪੀਵਕੀਰੰਗਤਸੁਫੈਦਜਰਦੀਮਿਲੀ
ਹੈਤੇਯਹਦਵਾਏ॥

ਨੁਖਸਾਸੋਜਾਕ

ਸਿਰਸਕੇਬੀਜ-ਵਿਨੋਲੇਕੀਮੀਂਗੀ-ਵਕਾਇਨਕੇ
ਬੀਜਕੀਮੀਂਗੀ-ਯਹਤੀਨੋਦਵਾਏਕਏਕਤੋਲਾ
ਭੇਕਰਬਰੀਕਪੀਸੇ-ਔਰਵਰਗਦਕੇਦੁਪਮੇਂ
ਮਿਲਾਕਰਜੰਗਲੀਬਰਕੇਬਰਾਬਰਗੋਲੀਬਨਾ
ਵੇਔਰਏਕਰੋਲੀਨਿਤਮਪ੍ਰਾਤਹਕਲਖਾਕਰਉ-
ਪਰਸੇਪਉਭਰਗੋਕਦੁਪਪੀਵੇਖਟੀਔਰਥਾਤ
ਲਵਜਤੁਓਜੇਪਰਹੋਜਕਰਨਚਾਯੀਏ॥
ਔਰਜੋਪੀਵਕੀਰੰਗਤਸੁਰਖੀਲੀਏਹੈਤੇਯਹ
ਔਖਾਧਿਏ॥

ਅਛਾਵਾ

ਕਬਬਚੀਨੀ-ਦਲਚੀਨੀ-ਭੁਲਾਬਕੇਫੂਲ-ਸੁ-

ਫੇਰ ਮੁਸਲੀ-ਅਸਰੀਧ ਨਾਗੀਰੀ-ਸੇਲਖੜੀਏ
 ਸਬਦਵਾਛੈਛੈ ਮਾਸੇਥੇਨਾਚਾਹੀਏ-ਫਿਰਇਨ-
 ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਏਕ ਤੋਲੇ ਕੀ ਮਾਤਾ
 ਪਾਉ ਭਰਗੋਕੇ ਦੁਧਕੇ ਸਾਥ ਖਾਇ ਤੋ ਔਰ ਖਟਾ
 ਈਵਾਦੀਲਾਲ ਮਿਰਚ ਇਨਕਾ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ ਔ
 ਰ ਇਕੀਸ ਦਿਨ ਇਸਦਵਾਕਾ ਸੇਵਤ ਕਰੇ ਤੋ ਯਹ
 ਰੋਗ ਅਵਸਮਜਾਤਾ ਰਹੇਗਾ॥

ਔਰ ਏਕ ਸੁਜਾਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋ
 ਕੇ ਸੇ ਅਰਸੇ ਮੇਂ ਮਨੁਖਜ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇਤੀਨ ਚਾਰਵਾ
 ਰ ਸੰਭੋਗ ਕਰੇ ਔਰ ਹਰਵਾਰ ਮੁੜ ਕਰਕੇ ਸੇਹੋ
 ਔਰ ਵਿਅਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇਲਿ ਪਟਾ ਰਹੇ ਉਸ ਸਮੇਂ
 ਬੀਰਯ ਕੀ ਬੜੀ ਸੀ ਬੁੰਦ ਛਿਗਕੇ ਛਿਰ ਮੇਂ ਜਮਜ
 ਤੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਮੇਂ ਮਦਰਾ ਕੇ ਸਦ੍ਰਸ ਗੁਣ ਹੈ ਕਿ
 ਸਵੇਰੇ ਤਕ ਪਾਵ ਕਰਦੇਤੀ ਹੈ ਯਹ ਅਵਸਥਾ ਤੋ ਬ
 ਪਿ ਮਯੋਕੀ ਹੈ ਔਰ ਬਾਜੇ ਕੋਸੇ ਮੂਰਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿ ਬੋ
 ਕੇ ਕਾਲ ਮੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇਤੀਨ ਚਾਰਦੇ ਸੰਭੋਗ ਕਰੇ
 ਕੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਔਰ ਓਪਰੇ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ
 ਫਿਰੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹਮਕੇ ਸੋਜਾਕ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਔਰ
 ਵੇ ਭੋਗ ਅਪਨੀ ਮੂਰਖਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ
 ਤੇ ਔਰ ਸੋਜਾਕ ਕਾ ਨਾਮ ਬਦਨਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਸੇ
 ਸੋਜਾਕ ਕੇ ਲੀਏ ਯਹ ਦਵਾ ਉਤਮ ਹੈ॥

ਦਵਾ ਪਿਚਕਾਰੀਕੀ

ਨੀਲਾ ਬੋਥਾ- ਪੀਲੀਕੌੜੀ-ਵਲਾਇਤੀ ਨੀਲ ਯਹ
 ਸਬਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ ਲੇ ਇਨਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਰਖੇ ਫਿ-

ਰ ਇਸਮੇਸੇ ਦੇ ਮਾਸੇ ਆਪਸੇਰ ਜਲਮੇ ਮਿਲਾ ਕਰ ੨੯
ਖੂਬ ਹਿਲਾਵੇ ਫਿਰ ਇੰਗ ਕੇ ਛਿੜ ਮੇਂ ਪਿਚ ਕਾਰੀ ਦੇ
ਵੇ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਤਕ ਹੋਸਕੇ ਪਿਚ ਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾ ਜੀ
ਗਯਨ ਹੀ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਮੇ ਕਈ ਏਕ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਏਕ ਤੋ ਯਹ ਕਿ ਅੰਤੁ ਕੋਖ ਮੇਂ ਪਾਨੀ ਉਤਰ ਪਾ
ਤਾ ਹੈ ਦਸਰੇ ਯਹ ਕਿ ਵਿੰਦੁ ਕੁਸਾਦ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅ
ਰਥਾ ਤੋਂ ਇੰਗ ਕਾ ਛਿੜ ਚੁੱਕਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਬ
ਬਸੇ ਜਹਾਂ ਤਕ ਹੋਸਕੇ ਪਿਚ ਕਾਰੀ ਨ ਦੇਂ॥

ਦਵਾਈ

ਕਤੀਰਾ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਭਾਲਮ ਖਾਨੇ ਏਕ ਤੋਲਾ ਇਨ
ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਬਾਹੀਕ ਪੀਸ ਕਰ ਇਸਮੇਂ ਬਰਾਬਰ ਕੀ
ਬੁਝਾ ਮਿਲਾ ਕਰ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਤਬ ਛੇ ਮਾਸੇ ਕੀ ਫਕੀ
ਲੇ ਜੇ ਪਰਸੇ ਪਾਉਭਰ ਗੋਕਾ ਦੁਧ ਪੀਵੇਂ॥

ਐਰ ਜੇ ਮਨੁਖ ਜਵੇ ਸਵਾ ਕੇ ਪਾਸ ਇਸ ਰੀਤ
ਸੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸੰਭੋਗ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਆਲਿੰਗਨ ਕਰੇ ਅ
ਰ ਜਬ ਵਿਖਯ ਕਰੇ ਤਬ ਪਹਿਲੇ ਮੂਤ ਕਰਕੇ ਉਸ
ਸੇ ਸੰਭੋਗ ਕਰੇ ਤੋ ਉਸ ਮਨੁਖ ਕੇ ਕੋਭੀ ਯਹ ਸੁਜ
ਕਰੇਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ॥

ਐਰ ਜੇ ਦੇਵ ਯੋਗਜ ਸੇ ਹੋਭੀ ਜਾਇ ਤੋ ਜਾਨ ਲੇ
ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਵਾ ਹੀਕਾ ਸੁਜਾਕ ਬਾ ਅੰਸੇ ਸੁਜਾਕ
ਵਾਲੇ ਕੋ ਯਹ ਦਵ ਦੇ॥

ਦਵਾਇ ਦੀ ਜੁਲਾਬ ਕੀ

ਸੀਤਲ ਚੀਨੀ - ਕਣਕ ਮੀਸਰਾ - ਸੁਫੈਦ ਜੀਰਾ -
ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ - ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ

੩੨ ਰਬਤੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਕੋਰੇ ਦੀ ਪਕ ਮੇਂ ਥਖਕਰ ਉਸ
ਮੇ ਅਰਿੰਡੀ ਕਾ ਭੋਲ ਛੁਰ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਜਲਾ ਦੇਵੇ
ਔਰ ਉਸਕੇ ਉਪਰ ਏਕ ਕਰੀ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪਾਤਰ ਥਖ
ਕਰ ਕਾ ਜਲ ਪਾਤਰ ਲੇ ਫਿਰ ਉਸ ਕਾ ਜਲ ਕੋਰੇ ਨੇਵ
ਕਤ ਆਖੇਂ ਮੇਂ ਲਗਾਇ ਕਰੇ ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਈ
ਜੇ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ ॥

ਨੁਸਕਾ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ

ਸੁਜਾਕ ਕਾ

ਕਲਾ ਕੇ ਬੀਜ-ਪੋਸਤ ਕੇ ਬੀਜ-ਸੁਫੈਦ ਕਕੜੀ
ਕੇ ਬੀਜੇਂ ਕੀ ਮੀਰੀ-ਤਰਬੂਜ ਕੇ ਬੀਜੇਂ ਕੀ ਮੀਰੀ-
ਯਹ ਸਬ ਪੰਦ੍ਰਹ ਪੰਦ੍ਰਹ ਮਾਸੇ ਲੇ-ਔਰ ਛੋਟਾ ਗੋਖ
ਰੂ-ਬਬੂਲ ਕਾ ਗੋਦ-ਕਤੀਰਾ ਯਹ ਛੋਟੇ ਮਾਸੇ ਲੇ
ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਈਸਬ ਗੋਲ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰਤੀ
ਨ ਮਾਸੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਬਨਾ ਲੇ ਫਿਰ ਗੋਲੀ ਨਿਤ
ਗਮਾਰਹ ਦਿਨ ਤਕ ਸੇਵਨ ਕਰੇ ਤੋ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੀ ਸੋਜਾਕ ਜਾਏ ॥

ਅਥਵਾ -

ਪੀਯਾਵਾਂ ਜੇ ਕੋ ਛੋਟੇ ਪਤੇ ਕੋ ਜਲਾ ਕਰ ਉਸ ਕੀਰਾ.
ਖ ਮੇਂ ਕਤੀਰਾ ਕਾ ਪਾਨੀ ਮਿਲਾ ਕਰ ਚਨੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ
ਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਗੁਲ ਖੋਰਾ ਕੋ ਰਾਤ ਕੋ ਭਿਰੀ
ਦੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਮਲ ਕਰ ਛਾਨ ਲੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਉਸ
ਗੋਲੀ ਕੋ ਥਾਕਰ ਉਪਰ ਜੇ ਇਸ ਰਸ ਕੋ ਪੀਵੇ ਤੋ
ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਜਾਕ ਜਾਏ ॥

ਅਥਵਾ

ਹਲਦੀ ਔਰ ਆਮਲੇ ਦੋਨੋਂ ਬਰਾਬਰ ਲੇਕਰ ਚਰਣ ਕਰੇ
ਇਸਕੇ ਬਰਾਬਰ ਖਾਂਡਾ ਮਿਲਾਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਭਾ ਪਾ-
ਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਫਾਂਕੇ ਤੋ ਆਠ ਦਿਨ ਮੇਂ ਸੋਜਾਕ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਸੁਫੈਦ ਫਲ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਉਸਮੇਂ ਬਰਾਬਰ ਕੀ ਮਿਸ-
ਰੀ ਮਿਲਾਕਰ ਨੌਂ ਮਾਸੇ ਨਿਭਾ ਖਾਇ ਤੋਂ ਸੋਜਾਕ ਜਾਇ
ਔਰ ਪੀਵਨਿਕਲ ਨੀ ਬੰਦ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਟਾਕ ਕੀ ਕੋ ਪਲ - ਜੁਕੇ ਟਾਕ ਕਾ ਗੋਦ - ਟਾਕ ਥੀ ਛਾਲ
ਟਾਕ ਕੇ ਫੁਲ - ਇਨ੍ਹੇ ਸਬ ਕੋ ਕੁਟ ਛਾਨ ਕਰ ਬਰਾਬਰ
ਕੀ ਖਾਂਡਾ ਮਿਲਾਕਰ ਇਸਮੇਂ ਸੇ ੩॥ ਮਾਸੇ ਕਰੇ ਦੁਪ-
ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਇ ਤੋਂ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਜਾਕ ਔਰ ਪੀ-
ਵਨਿਕਰਨਾ ਬੰਦ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਮਹਿਦੀ ਕੋ ਪਤੇ - ਆਮਲੇ - ਜੀਰਾ ਜੁਫੈਦ - ਧਨੀਆਂ
ਗੋਖਰੂ ਯਹ ਸਬ ਔਖਾ ਪਿਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇਕਰ ਜਬ
ਕੁਟ ਕਰੇ ਫਿਰ ਇਸਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਤੋਲਾ ਰਾਤਿ ਕੋ ਪਾਨੀ
ਮੇਂ ਭਿਗੋਏ ਪ੍ਰਤਹ ਕਾਲ ਮਲ ਛਾਨ ਕਰ ਔਰ ਤੀਨ
ਮਾਸੇ ਕਤੀਰਾ ਪੀਸਕਰ ਪੀਛੇ ਇਸਮੇਂ ਏਕ ਤੋਲਾ ਖਾਂ-
ਡਾ ਮਿਲਾਕਰ ਪੀਵੇ ਦਿਨ ੭ ਤੋਂ ਸੋਜਾਕ ਜਾਇ॥

ਨੁਸਕਾ

ਸੰਤਵਾ ਹੂਲੀ ਕਾ ਕਾਟ ਕਰ ਪਾਇ ਤੋਂ ਸੋਜਾਕ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਕਲੰਗਾ ਕੇ ਬੀਜ ੯ ਨੌਂ ਮਾਸੇ ਲੇਕਰ ਆਪਸੇ ਰਦ

੪੪ ਧਮੋ ਭਿਗੋਕਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮਓਸਮੇਂ ਧਰ ਰਾਖੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਤ੍ਰ
ਹਕਾਲ ਛਾਨਕਰ ਉਸਮੇਂ ਬੋਲੀ ਖਾਂਡ ਰਲਾ ਕਰ ਪੀ
ਏ ਪਰੰਤੂ ਕਲੰਗਾ ਕੇ ਬੀਜੋ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਭਿਜੋਵੇ
ਤੋ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਜਕ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਬਬੂਲ ਕੀ ਕੋਪਲ - ਗੋਖਰੂ - ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੋ
ਕਰੋ ਇਨਕਾ ਰਸ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਬੋਲਾ ਬੂਰਾ ਮਿਲਾ
ਕਰ ਪੀਵੇ ਤੋ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਜਕ ਜਾਇ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਜਗਾਦੀ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਗ੍ਰੰਥੇ ਰੰਗੀਲਾਲ

ਸੰਗ੍ਰਹਿਤੋਸੋ

ਜਾਕਦਿਰਿਚਿ

ਤਾਸੀਪੁਰ

ਟ॥

ਅਥਵਿਤੀਸਪ੍ਰਕਾਰ

ਅਥ ਸਿਰਿਅਨੁ ਅਰਥਤਪ੍ਰਮੇਹ

ਕਾ

ਯਤਨ

ਜਾਨਨਾਰਾਇਏ ਕਿ ਯਹ ਰੋਗ ਕਿਸੀਕੋ ਸੋਜਕ ਕੇ
ਕਾਰਣ ਸੇ ਐਰ ਕਿਸੀਕੋ ਆਤਸਕ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ
ਪੈਤਾ ਹੈ ਜਬ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਆ
ਰਾਮਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੜ੍ਹ ਸੇ ਬੋਲੀ ਕਠਿਨਤਾ

ਜੇ ਆਰਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਜੇ ਪ੍ਰਮੋਹ ਜੋ ਜਾ ਕਰੇ ਕਾਰਣ ਜੇ ਹੋ ਉਸ ਕੀ
ਚਿਕਿਤਸਾ

ਪਰਬੁਜੋ ਕੇ ਬੀਜੋ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਤੀਨ ਤੋਥੇ - ਖੀਰੋ ਕੇ
ਬੀਜੋ ਕੀ ਮੀਂਗੀ ਛੇਤ ਤੋਥਾ - ਘੀਆ ਕੇ ਬੀਜੋ ਕੀ
ਮੀਂਗੀ ਪਿਟਕਵਾ - ਅਜਵਾਇਣ ਖੁਰਾਸਾਨੀ - ਬੀ
ਸਲੋਚਨ - ਇਸਪੰਦ ਕੇ ਬੀਜ - ਕੁਲਫੇ ਕੇ ਬੀਜ -
ਗੋਹੁ ਕਾਸਤ - ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਕਤੀਰਾ - ਮੁ-
ਲਹਠੀ ਕਾ ਸਤ - ਪੋਸਤ ਕੇ ਦਾਨੇ - ਗੋਰੂ - ਅਜ
ਮਿਦ - ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਸਾਤ ਸਾਤ ਮਾਸੇ ਲੰਢਿਰ
ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਛਾਨਕਰ ਰਖੇ ਫਿਰ
ਬੀਹਦਾਨਾ ਸਾਤ ਮਾਸੇ ਲੋਕਰ ਉਸਕਾ ਲੁਆਬ
ਨਿਕਾਲਕਰ ਉਸ ਪੀਸੀ ਹੁਈ ਦਵਾਈ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕ
ਰਜੰਗਲੀ ਬੇਰ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਛੇ
ਮਾਸੇ ਗੋਖਰੂ ਔਰ ਛੇ ਮਾਸੇ ਜੁਕਾ ਧਨੀਆਂ ਕਟਕ
ਰ ਪਾਉ ਜੇਰੇ ਜਲ ਮੇਂ ਰਾਤ ਕੋ ਡਿਗੇ ਦੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਤ
ਹ ਕਾਲ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕੋ ਖਾਕਰ ਉਪਰ ਸੇ ਇਸ
ਨਿਤਰੇ ਹੁਏ ਜਲ ਕੋ ਪੀਵੇ ਪਰੰਤੂ ਗੋਲੀ ਕੋ ਦੰਤੋਂ
ਸੇ ਨ ਲਗਾਵੇ ਸਾਬਤ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਏ ਤੇ ਪ੍ਰਮੋ
ਹ ਜਾਇ ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਦੀ ਅਡੇ ਲਾਲ ਮਿਰਚ
ਕਾ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਅਲਸੀ ਪਵ ਸੇਰ - ਵੀਸਲੋਚਨ ਚਾਰ ਤੋਥੇ - ਈ-
ਸਬਰੀਲ - ਸੇਲਖੜੀ - ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀ-

੨੬ ਸਕਰ ਬਰਾਬਰ ਕੀ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾਕਰ ਏਕ ਹਥੇ ਲੀ
ਛਰ ਨਿਤ੍ਰਾ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਖਾਕਰ ਉਪਰਸੇ ਪਾਉਂਤਰ
ਗੋਕ ਦੁਧ ਪੀਵੇ ਤੋ ਪ੍ਰਮੋਹ ਜਾਏ ਪਰੰਤੂ ਗੁਨ ਖਟਾ
ਈ ਤੇਲ ਬਿਨਸੇ ਪਰਯੋਜ ਕਰਨ॥

ਐਰ ਜਬ ਯਹ ਰੋਗ ਸੋ ਜਾਕ ਕੋ ਛਾਰਣ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਭਿਉ ਸਕੀ ਪ੍ਰੀਖਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਮੇਂ ਸੇ ਪੀ
ਵ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਐਰ ਪ੍ਰਮੋਹ ਮੇਂ ਬੀਰਯ ਬਹੁਤ ਪਤ
ਲਾ ਹੋਕਰ ਵਹਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਰ ਯਹ ਪ੍ਰਮੋਹ ਤੀਨ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਏਕ ਤੋ ਯਹ ਕਿ ਸਰਦੀ ਪਾਕਰ ਬੀਰਯ ਪਾਨੀ ਕੋ
ਜਮਾਨ ਹੋਕਰ ਵਹਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪਰਮੋਹ ਵਾਲੇ
ਕੋ ਯਹ ਵਢਾ ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ॥

ਦਵਾ

ਵਰਗਦ ਕੀ ਚੜੀ - ਪਾਵ ਸੇਰ ਛੇਕਰ ਇਸਕੋ ਵਰ
ਗਦ ਹੀ ਕੋ ਪਾਵ ਸੇਰ ਦੁਧ ਮੇਂ ਭਿਰੀਕਰ ਛਾਇਆ ਮੇਂ
ਸੁਖਾਵੇ ਐਰ ਬਬੂਲ ਕਾ ਗੋਦੁ ਸਾਲਬ ਮਿਸਰੀਸ
ਕੁਰੁਕ ਮਿਸਰੀ ਯਹ ਸਬ ਦੇਵੇ ਤੇਲੇ ਲੇ ਐਰ ਮੂਸ
ਲੀ/ਸਿਆਹ - ਮੁਸਲੀ ਚੁਫੇਰ ਯਹ ਦੇਨੋ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ
ਡੋਲੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਕੁਟ ਛਾਨ ਕਰ ਬਰਾਬਰ ਕੀ ਕਰੀ
ਖਾਂਡ ਮਿਲਾਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਤ੍ਰਾ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਖਾਕ
ਰ ਉਪਰਸੇ ਪਾਵ ਭਰ ਗੋਕ ਦੁਧ ਪੀਵੇ ਐਰ ਖਟੀ
ਤਥਾ ਬਤਲ ਦਸਤੁਓ ਜੇ ਪਰਯੋਜ ਕਰੇ ਤੋ ਸਾਭ
ਦਿਨ ਮੇਂ ਨਿਸਚਯੀ ਆਰਾਮ ਹੋਇ॥

ਐਰ ਦੁਸਰਾ ਪਰਮੋਹ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮੀ ਪਾਕਰ

ਬੀਰਯ ਪਿਗਲਕਰ ਪੀਛਾ ਪਨ ਲੀਏ ਹੁਏ ਵਹਤਾ ੩੧
ਪੈ ਇਸ ਰੋਗ ਵਲੋਂ ਕੋ ਯਹ ਦਵ ਉਚਿਤ ਹੈ॥

ਦਵਾਈ

ਵਵਲ ਕੀ ਕੱਚੀ ਫਲੀ - ਜੇਮਰ ਕੇ ਕੱਚੇ ਫੁਲ - ਟਕ
ਕੀ ਕੋਮਲ ਕੋਮਲ ਕੋਪਲ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਅਮਿਓ ਕੀ
ਕੋਰੀ - ਮੁੰਡੀ - ਕੱਚੇ ਅੰਜੀਰ - ਅਨਾਰ ਕੀ ਮੁੰਹਮੁ
ਦੀ ਕਲੀ - ਜਲਦਤੀ ਕਚੀ - ਯਹ ਸਬ ਔਖਾ ਪੁ
ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲ ਅੰਰ ਸਬ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ
ਸਬ ਜੇ ਆਪੀ ਕੱਚੀ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾ ਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ
ਨਿਤ੍ਯ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਗੋਕੇ ਦੁਧ ਕੇ ਸੰਗ ਖਾਏ ਤੋ ਪੁ-
ਮੋਹ ਜਾਇ॥

ਭੀਸਦੇ ਯਹ ਕਿ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਜੇ ਪੁਮੋਹ
ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਵਾਏ॥

ਦਵਾਈ

ਉਰਧ ਕਾ ਆਦਾ ਆਧਸੇਰ - ਇਮਲੀ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕਾ ਚੁਰ
ਟ ਆਧਸੇਰ - ਸੇਲ ਖੜੀ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਇਨ੍ਹ ਸਬ ਕੋ ਪੀ
ਸਛਾਨ ਕਰ ਇਸ ਮੇਂ ਤੀਨ ਪਾਵ ਕੱਚੀ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾ ਕਰ
ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਨਿਤ੍ਯ ਪਾਣੂ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮਾਯ ਖਾਏ ਔ
ਰ ਉਪਰ ਜੇ ਪਉਠ ਰਗੀਕਾ ਦੁਧ ਪੀਵੇ ਤੋ ਜਾਤ
ਇਨ੍ਹ ਮੇਂ ਪਰਮੋਹ ਜਾਇ॥

ਔਰ ਕਤੀ ਕਤੀ ਭੁਪਿਰ ਵਿਕਾਰ ਜੇ ਭੀ ਪਰਮੋਹ
ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਮੇਂ ਬਦਾਸ਼ੀਰ ਫਸਤ ਖੋਲੇ ਔਰ ਇ

੨੮ ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ ਦੇਕਰ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇ॥

ਦਵਾ -

ਭੁਨੇ ਚੁਨੇ ਕਾ ਚੁਨ ਪਾਵ ਸੇਰ - ਸੀਤਲ ਚੀਨੀ ਏਕ
ਤੋਲਾ - ਸੁਫੇਦ ਜੀਰਾ ਛੇ ਮਾਸੇ - ਸ਼ਕਰਤੀ ਗਾਲ ਛੇ
ਮਾਸੇ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਕੁਟ ਛਾਨ ਕਰ ਇਸ ਮੇਂ ਤੀਨ ਤੋਲੇ
ਕੱਚੀ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾ ਕਰੋ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਚਾਹ ਤੋਲੇ ਫਾਂਕੇ ਉ
ਪਰ ਸੇਰੀ ਕਾ ਦੂਧ ਪਾਉ ਭਰ ਪੀਵੇ ਅੰਗ ਯਥੇ ਚਿਤ
ਪਰ ਹੋ ਜਕਰੇ ਅੰਗ ਜਥਾ ਅਦਮੀ ਕੇ ਜੋਜਾ ਕ ਪੈਦਾ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਕਤ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਨੁਖ ਮ ਐਖ ਧੀਓ
ਥੀ ਬਤੀਬ ਨਾ ਕਰ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਮੇਂ ਚਲਾ ਦੇਤੇ ਹੈ ਇ
ਸ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਚੌੜਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਇਸ ਕੋ ਵਿੰਦ ਕੁਸਾਦ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਕੋ
ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਵੇ -

ਵਿੰਦ ਕੁਸਾਦ ਥੀ

ਚਿਕਿਤਸਾ -

ਗੋਕ ਪ੍ਰਿਤ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਰਸਕ ਪੂਰ - ਸੁਫੇਦਾ ਕਾਜ
ਗਰੀ ਜੈਲ ਖੜੀ ਯਹ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਮਾਸੇ - ਨੀਲਾ
ਬੋਥਾ ਏਕ ਰਤੀ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਿਤ ਕੋ ਖੁਬ ਥੋਵੇ ਫਿਰ
ਸਬ ਐਖ ਧੀਓ ਕੋ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰੋ ਪ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਮਿਲ
ਕਰ ਮਰਹਮ ਬਨਾਲੇ ਅੰਗ ਰਈ ਕੀ ਮਹੀਨ ਬਤੀ
ਪਰ ਮਰਹਮ ਕੋ ਲਪੇਟ ਕਰੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਛਿਦ੍ਰ ਮੇਂ
ਧਰੋ ਤੋ ਆਰਾਮ ਹੋ॥

ਅਭਸਕ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇਜੈ ਪਰ ਮੇਹ ਹੋ

ਉਸ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ॥

ਜੇ ਅਤਸਕ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮੇਹ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸ
ਕੀ ਪਰੀਖਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਏਕ ਛੇ
ਦਾ ਸਾਘਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਰੇ ਬੀਰਯ ਭੀ ਪਤਲਾ ਸੁ
ਰਖੀ ਥੀ ਏਹੁ ਏਵਹਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਂਕਿ ਏਕ ਤੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ
ਕੀ ਗਰਮੀ ਦੁਸਰੇ ਅਤਸਕ ਕੀ ਗਰਮੀ ਭੀ ਸਰੇ
ਉਨ ਦਵਾਈ ਯੋਗੀ ਗਰਮੀ ਜੋ ਅਤਸਕ ਮੇਂ ਦੀਗ
ਈ ਇਤਨੇ ਦੇਖੋ ਜੇ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਪਰਮੇਹ ਰੋਗ ਹੋ
ਤਾ ਹੈ ਇਸਕਿ ਵਾਸਤੇ ਅਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਯੋਗਯ ਹੈ

ਦਵਾ

ਅਕੁਰਕਰਹ - ਸੁਪਾਰੀ ਕੇ ਟੁਲ - ਮੁਸਲੀ ਸੁਠੈ
ਦ - ਭੰਦੁਲੀ - ਮੀਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜੋ - ਗੋਖਰੂ ਬੜੇ ਗਿਲੇ
ਇਸਤ - ਕੋਚ ਕੇ ਬੀਜ - ਉਟੰਗਨ ਕੇ ਬੀਜ ਅਜਵ
ਇਣ - ਅਜਮੋਦ - ਸੀਤਲ ਚੀਨੀ - ਕੁਲੀਜਨ -
ਜੇਰੰਜਾਨ ਮੀਠਾ - ਸਾਲਬ ਮਿਸਰੀ - ਸਕਾਕੁਲ
ਮਿਸਰੀ - ਅਲਸੀ - ਸਤਵਰ - ਤਵੀਸੀ ਠੋਥ -
ਭੀ ਚਿਲਾਇਚੀ ਕੇ ਬੀਜ - ਦਮੁਲ ਅਖਵਨੇ - ਯ
ਹ ਸਬਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੈ ਸਬਕੇ ਕੁਟਲਾਨ
ਕਰ ਸਾਤ ਤੋਲੇ ਭੁਰਾ ਮਿਲਾਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿ
ਤ੍ਰਯ ਪ੍ਰਤ੍ਰਹ ਸਮਯ ਖਾਇ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਵਤਰ
ਗੋਕਾ ਦਧ ਪੀਵੇ ਤੋ ਗਮ ਚੰਹ ਦਿਨ ਸੇ ਪਰਮੇ
ਹ ਨਿਸੰਚਯ ਜੜ੍ਹ ਮੂਲ ਸੇ ਜਾਇ ਅਹ ਨੁਸਖਾ
ਨਿਹਾਇਤ ਓਮ ਦਾ ਹੈ॥

ਐਰੇ ਜੋ ਵੀਰਯ ਸਿਆਹੀ ਥੀ ਏਹੁ ਏਵਹਤਾ ਹੋਤਾ
ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਐਸੀ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਪ

੪- ਰਮੇਹ ਔਰ ਅਤਸਕ ਕੋ ਗੁਣ ਦਾਇਕ ਹੈ॥

ਨੁਸਕਾ ਪਰਮੇਹ

ਅਕਰਬਰਤ ਹੁਜਰਤੀ-ਹੁਲਹੁਲ ਕੇ ਬੀਜ-ਗੋਖ
ਫੁਛੋਟੇ ਗੋਖਭੁ ਵਛੇ-ਸੁਪਾਰੀ ਕੋ ਫੁਲ-ਸਮਾਹਮੁ
ਸਲੀ-ਸੁਫੇਰ ਮੁਸਲੀ-ਸੇਮਰਕੋ ਮੁਸਲਾ-ਮੀਠੇ
ਇੰਦ੍ਰ ਜੋ-ਗਿਲੋਇ ਸਤ-ਲਸੂੜੇ ਕੰਚਕੇ ਬੀਜ-
ਉਟਗਨ ਕੇ ਬੀਜ-ਤਾਲਮਖਾਨ ਸੀਤਲਚੀਨੀ-
ਮੀਠਾ ਸੇਰੰਜਾਨ-ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ
ਤਜਕਲਾਮੀ-ਵਿਜੋਰੇ ਕਾ ਸਤ-ਪਠਾਨੀ ਲੋਧਯਹ
ਨੌਨੋ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਕੁਟਛਾਨਕਰ ਸਬਸੇਆ-
ਧਾਬੁਰਾਮਿਲਾਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਤ੍ਰਾ ਗੋਕੇ ਦੁਧ ਕੇ
ਸੀਗ ਪਾਤਹ ਸਮਯ ਖਾਇ ਤੋ ਪ੍ਰਮੇਹ ਜਾਇ ਔਰ
ਖਟਾਈ ਆਦਿ ਜੇ ਪਰਹੇਜ ਕਰਨ॥

ਔਰ ਏਕ ਪਰਮੇਹ ਬਾਲ ਮਿਰਚ ਔਰ ਖਟਾਈ ਔਰ
ਰਗਰਮ ਅਹਾਰ ਆਦਿ ਕੇ ਅਧਿਕ ਖਾਨੇ ਜੇ ਉਤਪੰ
ਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਮੋਗਮ ਹੈ
ਦਵਾ

ਦੋਨੋ ਮੁਸਲੀ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ-ਕਲੋਜੀ ਸਿਆਹ ਪਾਂਚ ਤੋ
ਲੇ ਸਬਕੋ ਕੁਟਛਾਨਕਰ ਬਰਾਬਰ ਕਾ ਬੁਰਾਮਿਲਾ
ਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਪਾਤਹ ਗੋਕੇ ਦੁਧ ਕੇ ਸੀਗ ਪਾਤਹ
ਕਾਲ ਖਾਇਆ ਕਰ॥
ਤੋ ਪਰਮੇਹ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਕਦੇਹੁ ਗੋਂਦ ਪੰਦਰਹ ਤੋਲੇ ਲੋਕਰ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰ
ਇਸ ਮੇਂ ਦਸ ਤੋਲੇ ਕੱਚੀ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾ ਕਰ ਨਿਤਜ
ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਏਕ ਤੋਲਾ ਪਾਵ ਛਰ ਗੋਕੇ ਦੂਪ ਕੇ ਜੰਗ
ਖਾਇ ਤੋ ਪਰਮੇਹ ਰੋਗ ਜਾਇ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਜਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਮ

ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਡਿਤ ਰੰਗੀਲਾ

ਸੁੰਗ ਹੀਤੇ ਪ੍ਰਥਮ

ਭਾਗੇ ਪ੍ਰਮੇਹ

ਚਿਕਿਤਸਾ

ਯਾ

ਕ੍ਰਿਤੀਯ ਪ੍ਰਕਾਰ-

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਜਿਸ ਮਨੁ ਖਮਕ ਬੀਰਯ ਪਤਲਾ ਹੋਗਿਆ

ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ॥

ਮੁਸਲੀ ਸੁਠੈਦ-ਖਰਬੂਜੇ ਕੀ ਗਿਰੀ-ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ

ਤੋਲੇ ਪੇਂਡੇ ਆਧ ਜੇਰ-ਪੀਕਵਾਰ ਕਾਗੁ ਦਾ ਆਧ

ਪਾਵ-ਕਥਾਬਚੀ ਨੀਛੈ ਮਾਸੇ-ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ

ਕਰ ਏਕ ਜੇਰ ਖੰਡ ਕੀ ਰਾਸ ਨੀ ਕਰਿਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਸਬ

ਦਵਾ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਾਜੂਨ ਬਨਾਏ-ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ

ਸੇ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਤਜ ਖਾਇਓ ਬੀਰਯ ਗਾਢ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਏਕ ਜੇਰ ਗਾਜਰੋ ਕੋਲੀਲ ਕਰ ਪੀਸੇਂ ਭੂਨ ਲੈ ਫਿਰ

ਆਧ ਜੇਰ ਮਿਲਾ ਕਰ ਹਲਦਾ ਬਨਾਏ ਫਿਰ ਪ

੫੨ ਚਤੋਲੇ ਨਿਤਜ ਖਾਇ ਤੋ ਬੀਰਯ ਗਾਢੁ ਹੈ ਔਰਤਾ-
ਕਤ ਭੀ ਅਧਿਕੁ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਪਾਵਸੇਰ ਛੁਹਾਰੇ ਥਾਇ ਕੇ ਦੁਧ ਮੇਂ ਪਕਾਕਰ ਪੀਸ
ਲੈ ਔਰ ਪਾਵਸੇਰ ਕਣਕ ਕੋ ਨਿਸਾਜਤਾ ਔਰ ਪਾ
ਵਸੇਰ ਚਨੇ ਕਾ ਵੇਸਨ ਇਨ ਕੋ ਭੁਨ ਲੈ ਫਿਰ ਤੀਨ ਪ
ਦ ਖਾਂਡੁ ਔਰ ਆਧਸੇਰ ਘੀ ਭੁਲੈ ਕੇ ਸਬਕਾ ਹਲਵ
ਥਨਾ ਲੈ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਬਾਦਾਮ ਪਾਵਸੇਰ-ਪਿਸਤ
ਪਾਵਸੇਰ-ਚਿਲਗੋਜਾ ਪਾਵਸੇਰ-ਅਖਰੋਟ ਕੀ
ਗਿਰੀ ਆਧ ਪਾਵ ਸਬ ਕੋ ਬਾਗੀਕ ਕਰਕੇ ਹਲਵ
ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਦੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਸੇਚਾਰ ਤੋਲੈ ਨਿਤਜ
ਖਾਇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਬੀਰਯ ਮੇਂ
ਥਾਢਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਮੀਠੇ ਆਮੋਂਕਾਰਸ ਠੀਨ ਸੇਰ-ਖਾਂਡੁ ਸੁਫੈਦ ਏਕ
ਸੇਰ-ਗੋਕਾ ਘੀ ਆਧਸੇਰ-ਗੋਕਾ ਦੁਧ ਏਕ ਸੇਰ
ਸਹਿਤ ਪਾਵਸੇਰ-ਪਹਿਲੇ ਇਨ ਨੀਚੇ ਲਿਖੀ ਦਵ
ਓਕੋ ਪੀਸਕਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈ-ਵਹਮਨ ਸੁਫੈ
ਦ-ਵਹਮਨ ਸੁਰਖ-ਸੇਰ-ਸੇਮਰਕਾ ਮੁਸਲਾ
ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ-ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਗਿਰੀ ਚੜ੍ਹੇ ਫੈਲੇ-
ਸਲਵ ਮਿਸਰੀ ਚਾਰ ਤੋਲੇ-ਸਿੰਘਾਣੂ ਚਾਰ ਤੋਲੇ-
ਪੀਪਲ ਫੈ ਮਾਸੇ-ਬੋਲੀਜਾਨ ਫੈ ਮਾਸੇ-ਪਿਸ
ਤਾ ਚਾਰ ਤੋਲੇ-ਬਦਾਮ-ਪਿਸਤਾ-ਸਿੰਘਾਣੂ-ਪ
ਹਿਲੇ ਪੀਸਕਰ ਘੀ ਮੇਂ ਭੁਨ ਲੈ ਫਿਰ ਅਧਕਾਰ

ਸਭੋਰ ਖਾਂਡ ਭੋਰ ਸਹਿਤ ਭੋਰ ਦੁਪ ਇਨਕੋ ਕਲੀ ੪੩
ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਮੱਠੀ ਅੰਚ ਪਰ ਪੈਕਾਵੇ ਫਿਰ ਸਬ
ਚੀਜੇ ਭਾਲ ਕਰ ਹਲਵਾ ਕੇ ਤੌਰ ਭੁਨ ਲੇ ਫਿਰ ਇਸ
ਮੇਂ ਜੇ ਵੇ ਤੋਲੇ ਨਿਤਮ ਖਾਇ ਤੋ ਬੀਰਯ ਅਧਿਕ ਪੈ
ਦਾ ਹੋਇ ਭੋਰ ਪਤਲੇ ਜੇ ਗਾਢ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਬਥੂਲ ਕੀ ਛਾਲ ਭੋਰ ਫਲੀ - ਭੋਰ ਗੋਦ ਭੋਰ ਕਾਂ
ਫਲ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੇ ਕੁਟ ਛਾਨ ਕਰ
ਸਬਕੀ ਬਰਾਬਰ ਖਾਂਡ ਮਿਲਾ ਕਰ ਏਕ ਤੋਲਾ ਰੋਜ
ਖਾਇ ਤੋ ਬੀਰਯ ਗਾਢ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਵਰਗਦ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਸੁਕਾ ਕਰ - ਪੀਸ ਲੇ ਫਿਰ
ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਆਟਿਕ ਗੋਂ ਕੇ ਪਾਵ ਭਰ
ਦੁਪ ਕੇ ਸਾਥ ਫਾਂਕੇ ਤੋ ਬੀਰਯ ਗਾਢ ਹੋਇ॥

ਅਥਵਾ

ਸਾਲਬ ਮਿਸਰੀ - ਦੋਨੋਂ ਮੁਸਲੀ - ਸੇਮਰਕਾ ਮੁ-
ਸਰਾ - ਕਾਮਰਾਜ ਸੇਠ - ਯਹ ਸਬ ਡੇਰ ਡੇਰ ਤੋਲੇ
ਸਲ ਗਮ ਕੇ ਬੀਜ - ਸੋਇਆ ਕੇ ਬੀਜ - ਗਾਜਰ
ਕੇ ਬੀਜ ਪਿਆਜ ਕੇ ਬੀਜ - ਮਿਰਚ ਪੀਪਲ - ਯਹ
ਸਬ ਆਠ ਆਠ ਮਾਸੇ - ਸਹਿਤ ਪਾਵ ਸੇਰ - ਲਾ-
ਲ ਬੁਰਾ ਪਾਵ ਸੇਰ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਏਕ ਤੋ ਕਰ ਸ-
ਹਿਤੋ ਬੁਰੇ ਕੀ ਚਾਸ ਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਾਜੂਨ ਬੁਨ
ਲੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਤਮ ਖਾਇ ਭੋਰ
ਖਟਾਈ ਕਾ ਖਰ ਹੋ ਜ ਕਰੇ ਤੋ ਯਹ ਮਾਜੂਨ ਇੰਦ੍ਰੀ

੪੫ ਕੇ ਪ੍ਰਬਲ ਕਰੇ ਅੰਠ ਵਿਗੜੇ ਹੁਏ ਬੀਰਯ ਕੇ ਸੁਧ
ਰਤੀ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਸਲਵਮਿਸਰੀ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ - ਸਕਾਕੁਲਮਿਸਰੀ -
ਤੀਨ ਤੋਲੇ - ਅਕਰਕਰਧ - ਕੁਲੀਜਨ - ਸਮੁੰਦਰੀ
ਖ ਛਿਲਾਵੇ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਅਜਰੀਧ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ
ਪੀਪਲ ਮਸਤਰੀ - ਹਲਮਕੇ ਬੀਜ - ਜਾਇਫਲ
ਸੋਠ - ਦੋਨੋਂ ਬਹਮਨ - ਦੋਨੋਂ ਤੋਦਰੀ - ਛੈ ਛੈ ਮਾਸੇ
ਛਿਲੇ ਹੁਏ ਸੁਫੇਦ ਤਿਲ ਕੋਰ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕੀ ਮੀਂਗੀ -
ਗਾਜਰ ਕੇ ਬੀਜ - ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਜਲਵਤੀ - ਕੇ
ਸਰ ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਸਬਕੇ ਬਰਾਬਰ ਕੰਦਲੇ ਅ
ਰਤਿਗੁਨੇ ਸਹਿਤ ਮੇਂ ਸਥਾਮਿਲਾ ਕਰ ਮਾਜਨ ਬਨਾ
ਵੇ ਅੰਠ ਛੈ ਮਾਸੇ ਨਿਤ੍ਰਿਯ ਖਾਇਓ ਬੀਰਯ ਗੌਰਾ ਹੋਇ

ਅਥਵਾ

ਰੋਗ ਮਾਹੀ - ਇੰਦ੍ਰਜੋ - ਸੁਫੇਦ ਪੋਸਤ ਕੇ ਦਾਨੇ ਨਰ
ਕਚਰ - ਸੁਫੇਦ ਚੰਦਨ - ਨਾਰਿਅਲ ਕੀ ਗਿਰੀ -
ਬਾਦਾਮ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਪਿਸਤਾ ਚਿਲ ਗੋਜੇ ਕੀ ਮੀ
ਗੀ - ਅਖਰੋਟ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਮੁਨਕ ਕਾਲੇ ਤਿਲ
ਛਿਲੇ ਹੁਏ ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ - ਪਿਆਜ
ਕੇ ਬੀਜ - ਜਲਗਮ ਕੇ ਬੀਜ - ਕੋਰ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕੀ ਮੀ
ਗੀ - ਹਲਮਕੇ ਬੀਜ - ਮਾਈ ਅਜਬੀਧ ਕੇ ਬੀਜ -
ਗਾਜਰ ਕੇ ਬੀਜ - ਮਸਤਰੀ - ਨਾਗਰ ਮੋਢਾ - ਅ
ਗਰ ਤੇਜ ਪਾਤ ਵਿਜੇਰੇ ਕਾ ਛਿਲਕਾ - ਚੀਤਾ - ਜਿਯਾ
ਕੇ ਬੀਜ - ਮੁਲੀ ਕੇ ਬੀਜ - ਦੋਨੋਂ ਨਾਦਰੀ - ਦੋਨੋਂ ਮੁਸ

ਲੀ - ਯਹ ਸਬਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਜਿਲਾਜੀਤ ੪੫
 ਅਕੇਰਕਰਹ ਥੋਗ ਜਲਵਤਰੀ - ਜਾਇਫਲ
 ਕਾਈ ਮਿਰਚ ਦਾਲਚੀਨੀ - ਯਹ ਸਬਦਵਾ ਨੌਨੋ
 ਮਾਜੇ ਸਹਿਤ ਔਰ ਸੁਫੇਦ ਬੂਰਾ ਸਬਜੇ ਦੁਨਾ ਥੇਕਰ
 ਪਾਕ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਇਸਮੇਂ ਜੇ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਤ ਜਖ
 ਇਤੇ ਇਸ ਮਾਜਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੋ ਬਲਵਾਨ ਕ
 ਰਨੇ ਮੇਂ ਔਰ ਬੀਰਯ ਕੇ ਗਾਢਾ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਦੂਸਰੀ ਕੋ
 ਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਅਥ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਕ ਯਤਨ

ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਕਾਮਦੇਵ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਕਈ
 ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਤੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਏਕ ਤੋਂ ਯਹ ਮਨੁਖ
 ਹਥ ਰਸ ਕਰਕੇ ਨਪੁੰਸਕ ਬਨ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਔਰ
 ਹਥ ਰਸ ਕੇ ਭੀ ਕਈ ਭੇਦ ਹੈ ਏਕ ਤੋਂ ਯਹ ਕਿ ਸਰਦੀ
 ਕੇ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਜੋਤੇ ਸਮਯ ਰਾਤਿਕੇ ਯਹ ਕਾਮ ਕਰਤੇ
 ਹੈਂ ਅਹ ਤੋਂ ਸਾਧਯ ਹੈ ਇਸਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਜਲਦੀ
 ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਜਾ ਅਹ ਕਿ ਬਾਜੇ ਮਨੁਖ
 ਪ੍ਰਾਖਾਨੇ ਮੇਂ ਯਾ ਕਿ ਜੀ ਮੇਂ ਦਾਨ ਮੇਂ ਹਥ ਰਸ ਕਰਤੇ
 ਹੈਂ ਏਕ ਤੋਂ ਹਥ ਰਸ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬੂਰਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਵੇ
 ਹ ਮੁਰਖ ਇਸ ਕਾਮ ਕਿ ਕਾਰਿਕੇ ਉਸਦੇ ਕੋਤ ਪਾਨੀ
 ਜੇਧੋ ਡੁਲਤੇ ਹੈ ਗਰਮ ਨਜੋਂ ਪਰ ਜੋ ਸੀਤਲ ਪਾਨੀ
 ਪਚਾ ਔਰ ਉਪਰ ਸੇਹਵਾਲ ਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇਨ
 ਮੇਨ ਸੁਹੈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਭੀ ਕੋਈ ਕੋਈ ਮੁਰ

੪੬ ਖ ਨਿਤ ਨਿਮਿਸ ਥਾਂਧ ਕਰ ਹਥਰਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇ
 ਹੈਂ ਔਰ ਵਾਜੇ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬਤ ਕਦੇਰ
 ਰਵਰਖ ਤਰੁਣਾਤ ਕਾ ਬਲਰਹਾ ਤਬਤ ਕੀਆ
 ਕਰੇ ਔਰ ਕੁਛ ਇਸ ਦੁਸ਼ ਕਰਮ ਜੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਤੇ
 ਅੰਤ ਕੇ ਬਲਹੀਨ ਹੋਕਰ ਪਛਤਾਂਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਹਰ
 ਏਕ ਹਕੀਮ ਫਜਰਹੀ ਜੇ ਔਖਧਿ ਪੁਛਤੇ ਹੈਂ ਔਸੇ
 ਨਪੁੰਜ ਕਰੋ ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਨੀ ਯੋਗਮ ਹੈ॥

ਦਵਾ-

ਹਾਥੀ ਦਾਂਤ ਕਾ ਚੁਰਾ. ਏਕ ਤੋਲਾ - ਮਛਲੀ ਕੇ ਦਾਂਤੇ
 ਕਾ ਚੁਰਾ ਏਕ ਤੋਲਾ - ਭੋਂਗ ਆਠ ਮਾਸੇ - ਜਾਇਫਲ
 ਗੁਜਰਾਤੀ ਦੇ ਨਗ - ਨਰਗਿਸ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਏਕ ਨਗ
 ਇਨ ਸਬਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਦੇ ਪੋਟਲੀ ਬਨਾਵੇ
 ਔਰ ਆਧ ਪਾਵ ਭੋੜ ਕਾ ਦੁਧ ਹਾਂਡੀ ਮੇਂ ਭਰਕਰ ਔ
 ਟਾਵੇ ਜਬ ਉਸਮੇ ਜੇ ਭਾਪ ਉਠਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਉਸ ਭੁ
 ਪ ਪਰ ਉਨ ਪੋਟਲੀ ਓਕੋ ਗਰਮ ਕਰਿਕੇ ਪੇਛ ਜਾਰ
 ਔਰ ਡਿੱਗਕੇ ਜੇਕੇ ਫਿਰ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਉਪਰ ਬੰਗਲਾ
 ਪਾਨ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਔਰ ਪਾਨੀਨ ਲੱਗਨੇ ਦੇ ਫਿਰ
 ਇਸ ਔਖਧਿ ਕੇ ਖਿਲਾਵੇ॥

ਦਵਾ ਖਾਨੇ ਕੀ-

ਚਿਲਗੋਜੇ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਸੁਫੈਦ ਪੋਸਤ ਕੇ ਦਾਨੇ -
 ਸਿਆਹ ਖੁਸਬੀ - ਕੁਲੀਜਨ - ਭੋਂਗ ਫੁਲਦਾਰ
 ਜਾਲਵ ਮਿਸਰੀ - ਜਲਵਤੀ - ਭੋਂਗਲੀ - ਤਾਲ
 ਮਖਾਨੇ - ਬੀਜਬੰਦ - ਸਿਤਾਵਰ - ਬ੍ਰਹਮਬੰਡੀ -

ਤਜ-ਯਹ ਸਬ ਦਵਾਰ ਚਰ ਤੇਲੇ-ਪਿਛਕਛਨੇ ੪੭
 ਮਾਜੇ-ਇਨ ਸਬਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਪਿਤ ਮੇਰੇ
 ਕਨ ਕਰਕੇ ਆਪਸੇਰ ਸਹਿਤ ਕੀਚਾਸਨੀ ਮੇ-
 ਮਿਲਾਵੇ-ਫਿਰ ਇਸਮੇ ਸੇ ਦੋਹੇ ਮਾਜੇ ਦੋਨੋ ਸਮ
 ਯ ਖਾਯਾ ਕਰੇ ਤੇ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਮੇਂ ਨਪੁਸਕਤਾ
 ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ - ਗੁਜਰਾਤੀ ਜਾਇਫਲ
 ਅਠੀਮ - ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ - ਸਮੁਲ ਕੀ ਜੜ੍ਹ
 ਪੀਪਲਾ ਮੂਲ - ਛੋਛੇ ਮਾਜੇ - ਉਨ ਸਬਕੇ ਮਹੀ
 ਨ ਪੀਸਕਰ ਏਕ ਤੇਲਾ ਮੀਠੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ
 ਖੁਬਰਾਗੜ੍ਹੇ ਜਬ ਮਲਹਮ ਕੇ ਸਵਿਸ ਹੋ ਜਾਇ
 ਤਬ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਲਗਾਕਰ ਉਪਰ ਜੇ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ
 ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਥਾਂਧੇ ਔਰ ਜੇ ਇਸਕੇ ਕਾਬਣ ਜੇ
 ਪਰਮੇਹ ਹੋ ਜਾਇ ਤੇ ਅਹ ਦਵਾ ਦੇ॥

ਦਵਾਈ-

ਜਿਆਹ ਮੁਸਲੀ - ਨਾਰੀਂਗੀ ਅਸਰੀਧ - ਧਾਵੇ ਕੇ ਫੂਲ
 ਲ ਭੂਨੇ ਚਨੇ - ਜੋਨ - ਜਰਦ ਕੇ ਬੀਜ - ਕੈਦਰਾਉ -
 ਟੰਗੋਨ ਕੇ ਬੀਜ - ਪਿਸਤੇ ਕੇ ਫੂਲ - ਤਾਲਮਖਾਨੇ
 ਯਹ ਸਬ ਏਕ ਏਕ ਤੇਲਾ ਇਨੋਂ ਸਬਕੇ ਮਹੀਨ ਕਰ
 ਕੇ ਬਰਾਬਰਕਾ ਬੁਰਾ ਮਿਲਾਕਰ ਇਸਮੇ ਸੇ ਏਕ ਤੇ
 ਲਾਨਿਤ ਮਖਾਇ ਉਪਰ ਜੇ ਪਾਵਭਰ ਗੋਕਾ ਰੂਧ
 ਪੀਵੇ ਖਟਾਈ ਬਾਟੀ ਸੇ ਪਰ ਹੋਜ ਕਰੇ॥

੪੮ ਅੰਗੇਜ਼ ਹਥਰਸ ਕਰਨੇ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਟੇਢੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋ
ਇਸੇ ਯਹ ਦਵਾ ਕਰੇ॥

ਦਵਾ:-

ਅਫੀਮ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਜਾਇਫਲ ਅਕਰ ਕਰਾਹ
- ਦਲਚੀਨੀ - ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਮਾਸੇ
ਪਿਆਜ ਨਗਰਿਜ ੧ ਤੋਲਾ - ਸੁਫੇਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜ
ਕੁਕ ਛਿਲਕਾ ਭੋਰੁ ਤੋਲਾ ਸਬਕੋ ਦੋ ਪਹਰ ਤਕ ਮ
ਦਰਾ ਮੇਂ ਘੋਟ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਤਥਾ
ਲੰਮੀ ਬਤੀ ਕਰ ਰਾਖੇ ਔਰ ਸਮਯ ਪਰ ਮਦਰ
ਮੇਂ ਪਿਸਕਰ ਲਗਾਵੇ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਾ ਟੈਢਾਪਨ
ਜਾਇ॥

ਔਰ ਬਾਜੇ ਮਨੁਖ ਲੋੜੇ ਬਾਜੀ ਕਰਨੇ ਜੇ ਨਪੁੰਸ
ਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੇ ਸੰਭੋਗ ਨਹੀ ਕਰ ਸ
ਕਤੇ ਉਨਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਓਸੇ ਅਨ੍ਯ ਪੁਰਖ ਆਨੰਦ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਆਪੁ ਜਰਾ ਹੀ ਓਸੇ ਦਵਾ
ਈ ਪੁਛਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਔਸੇ ਲੋੜੇ ਬਾਜ ਮਨੁਖ ਮਕਾ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਕੀ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰਨੇ ਸੈ ਜਬ ਕਾਮੇ ਉਦ੍ਯ ਹੋਗਾ ਤੇ
ਫਿਰਤੀ ਲੋੜੇ ਬਾਜੀ ਕਰੇਗਾ ਔਰ ਜੇ ਇਸਕੀ ਚਿਕ
ਤਸਾ ਕਰਨੀ ਹੀ ਅਵਸਯ ਹੋਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਔਸੀ ਦ
ਵਾ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸਸੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੀ ਖਾਲ ਉਡ ਜਾਵੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਜਬ ਕਸੂ ਜੇ ਆਰਾਮ ਹੋਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਔਸਾ
ਕਾਮ ਕੁਝੀ ਨ ਕਰੇਗਾ॥

ਨੁਸਖਾ ਪਦੀ

ਸੀਖੀਆ - ਜਮਾਲ ਗੋਟਾ - ਕਾਲੇ ਛਿਲ - ਆਕਰਾਹੁ ੪੮
 ਧ ਯਹ ਸਬ ਏਕ ਏਕ ਮਾਸਾ ਲੇਕਰ ਮਹੀਨ ਪੀ
 ਸਬੋ ਕੁਜੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰਲੇ ਪਰ
 ਰੇ ਉਪਰ ਜੇ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧ ਦੇ
 ਵੇ ਜੋ ਬਛਾਲਾ ਪੜ੍ਹ ਜਾਇ ਤਬ ਪੀਧੋ ਕਰ ਲਗਾਵੇ
 ਅਥਵਾ ਯਹ ਰੋਗਨ ਮਰਦਨ ਕਰੇ॥

ਰੋਗਨ ਕੀ ਬਿਧਿ

ਚੀਰ ਬਹੋਟੀ - ਆਕਰਕਰਾਹ - ਸੁਕੇ ਕੇਚੁਏ - ਘੋੜੇ
 ਕਾ ਨਖ - ਕੁਲੀਜਨ - ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇਕਰ ਸਬ
 ਕੋਜੇ ਕਰਕਰਕੇ ਆਤਸੀ ਸੀਸੀ ਮੇਂ ਤਰਕਰ ਪਾਤ
 ਲਾਯੋ ਤੁਹਾਰਾ ਖੀਚ ਕਰ ਏਕ ਬੂੰਦ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਲ
 ਗਾਕਰ ਉਪਰ ਜੇ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਤੇਰਾ ਲੀ
 ਸਰੋਜ ਮੇਂ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਇਗਾ॥

ਅਥਵਾ

ਜਾਇਫਲ - ਜਲਵਤੀ - ਛੁਵੀਲਾ - ਮਨੁਖ ਮਕੇ
 ਕਾਨ ਕੀ ਮੈਲ - ਯਹ ਸਬ ਛੁੱਛੇ ਮਾਸੇ ਗੋਧੇ ਕੇ ਅੰ
 ਡੇ ਕੇਜੇ ਕਾ ਭੁਧਿਰ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਦੁਆਤਸ
 ਸਰਾਬ ਮੇਂ ਯਹ ਤਾਂਈ ਘੋਟੇ ਜੋ ਪਾਵਛਰ ਸਰਾਬ ਸੁ
 ਖਜਾਇ ਤਬ ਇਸਕੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਮਰਦਨ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਕੜਵੇ ਪੀਆ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਦੋ ਤੋਲੇ ਸੁਫੈਦ ਚਿਰਮਿ
 ਤੀ - ਅਕਰਕਰਾਹ ਛੁੱਛੇ ਮਾਸੇ - ਤੇਜਬਲ - ਪੀਪ
 ਰਾਮੂਲ - ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸੇ - ਇਨ ਸਬਕੋ ਗਾਇਕੇ

੫. ਘਿਤ ਮੇਂ ਤੀਨ ਦਿਨ ਤਕ ਘੋਟੇ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰਲਰ
ਕਰ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਨ ਬਾਂਧੇ ਤੋਂ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਜਮਾਲ ਗੋਟੇ ਕੋ ਗਧੇ ਕੀ ਲੀਦ ਮੇਂ ਔਟਾ ਕੇ ਸੁਫੈਦ
ਚਿਰਮਿਠੀ - ਕਚਲਾ ਕੀ ਰਾਖ - ਅਕਰ ਕਰਚ - ਸੁ
ਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਦੇਵੇ ਤੋਂ ਭੇ ਸਥਕੇ
ਪੀਸਕਰ ਗੋਟੇ ਦੁਧ ਮੇਂ ਉਤਨਾ ਘੋਟੇ ਜੇ ਤੀਨ ਸੇਰ
ਦੁਧ ਕੇ ਸੁਖ ਜਾਇ ਪੀਛੇ ਇਸਰੇ ਏਕੀ ਤਰਹ ਖੀਚੇ
ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਥੋਪ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਸੁਪਾਰੀ ਬਚਾ ਕਰ
ਕਰ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਨ ਬਾਂਧੇ ਤੋਂ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ

ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ - ਲਾਲ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ -
ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਡੇਰੁ ਡੇਰੁ ਤੋਲਾ - ਵਡਾ ਜਾਇਫ
ਲ ਏਕ ਨਗ - ਅਫੀਮ ਨੀ ਮਾਸੇ ਸਥਕਾ ਚੁਰਨ ਕਰ
ਕੇ ਵਡੇ ਗੋਹਰ ਬੀ ਦੇ ਤੋਂ ਭੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਘੋਟ
ਕਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾ ਕੇ ਰਾਖੇ ਸਰਾਬ ਦੇ ਆਤਸ਼ੀ ਮੇਂ ਪਿ
ਸਕੇ ਸਥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਨ
ਬਾਂਧੇ ਪਰੰਤੂ ਇਸਦਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੀ ਸੁਪਾਰੀ ਕੋ ਬਚਾ
ਕਰ ਲਗਾਵੇ॥

ਅਥਵਾ

ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕਾ ਛਿਲਕਾ ਆਧ ਪਾਵ - ਸੁਫੈਦ
ਚਿਰਮਿਠੀ ਆਧ ਪਾਵ - ਕਛਵਾ ਫੂਰ ਦੇ ਤੋਂ ਭੇ - ਜਮ
ਲ ਗੋਟਾ ਦੇ ਤੋਂ ਭੇ ਇਨ ਸਥਕਾ ਚੁਰਨ ਕਰਕੇ ੧੫ ਸੇਰ
ਗੋਟੇ ਦੁਧ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰਕੇ ਪਕਾਵੇ ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਦ-

ਪੰ
ਹੀਜਮਾਕਰ ਪ੍ਰਤਹਕਲਚਰਸੇਤਪਾਨੀਮਿਲਾ
ਕਰ ਇਸਕੇ ਰਈ ਸੇ ਵਲੋ ਕੇ ਮਾਖਨ ਨਿਕਾਲੇ ਅ
ਰ ਇਸਕੀ ਮਠ ਕੇ ਜਮੀਨ ਮੇਂ ਗਾਦ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ
ਯਹ ਵਿਖਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅੰਰ ਮਾਖਨ ਕੇ ਤਾਇਕਰ
ਰਾਖੇ ਫਿਰ ਇਸਮੇ ਸੇ ਇੰਦੀ ਪਰਲੋ ਪਕਰੇ ਉਪ
ਰ ਸੇ ਪਾਨ ਬਾਂਧੇ ਅੰਰ ਏਕ ਰਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪਾਨ
ਮੇਂ ਧਰਕਰਕੇ ਖਾਇਤੋ ਪੰਦ੍ਰਹ ਦਿਨ ਮੇਂ ਆਰਾਮ
ਹੋਜਾਇਗਾ॥

ਅੰਰ ਜੋ ਮਨੁਖ ਸੁਭਾਭੰਜਨ

ਕਰਨੇ ਸੇ ਨਪੁੰਜਕ ਹੁਆ

ਹੋਇ ਉਸਕਾ ਯਤਨ

ਅੰਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਮੇਂ ਬਾਲਕ ਪਨ ਮੇਂ ਗੁਰਾਭੰ
ਜਨ ਕਰਾਈ ਹੋਇ ਅੰਰ ਇੰਦੀ ਕੇ ਮਲਵਾਈ ਹੋਇ
ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨਪੁੰਜਕ ਹੁਆ ਹੋਇਤੋ ਉਸਕੀ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤੀ ਅੰਰ ਜੋ ਬੇਵਲ ਗੁਰਾਭੰ
ਜਨ ਹੀ ਕਰਾਇਆ ਹੋਇਤੋ ਇਸਕੀ ਦਵਾਈ ਇਸ
ਰੀਤ ਸੇ ਕਰੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉਸ ਨੁਕਸੇ ਸੇ ਸੇਕ ਕਰੇ ਜਿ
ਸਮੇਂ ਹਾਥੀ ਦਾਂਤ ਕਾ ਚਰਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅੰਰ ਇਸ ਪੁਸ਼
ਕ ਕੇ ਖੁਦ ਸਫੇ ਪਰੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਫਿਰ ਯਹ ਦਵਾ ਖਿਲਾਵੇ

ਦਵਾ

ਗੋਹੁੰ ਕਾ ਮੈਦਾ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ - ਵੇਸਨ ਜਾਤ ਤੋਲੇ - ਇਨ
ਕੋ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਘੀ ਮੇਂ ਭੁਨਲੇ ਪੀਛੇ ਬਾਰਾਮਕੀ ਮੀਂ
ਗੀ - ਪਿਸਤੋ ਚਿਲਗੋਜੀ ਕੋ ਮੀਂਗੀ - ਨਾਰੀਏਲ
ਕੀ ਗਿਰੀ - ਖੁਮਾਨੀ ਛੈ ਛੈ ਮਾਸੇ - ਸਾਲਵ ਮਿਸਰੀ

42 ਏਕ ਤੋਲਾ ਲਾਲ ਵਹਮਨ ਜੁਟੈ ਵਹਮਨ ਤੀਨ ਤੀ
ਨ ਮਾਸੇ - ਸਕਾਕੁਲ ਮਿਸਰੀ ਛੈ ਮਾਸੇ ਅੰਬਰ ਛੈ
ਮਾਸੇ ਅਸਹ ਵਕਲਮੀ - ਦਾਰਚੀਨੀ ਪ੍ਰਤਿ ਏਕ
ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ
ਵੇਸਨ ਮੇਦਾ ਮੇ ਮਿਲਾਵੇ ਔਰ ਦੋਸ ਤੋਲੇ ਮਿਸਰੀ
ਔਰ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਸਾਹਿਤ ਇਨ ਕੀ ਦਸ ਤੋਲੇ ਗੁਲਾਬ
ਕੇ ਅਰਕ ਮੇਂ ਚਾਸ ਨੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਸਬ ਦਵਾ ਮਿ
ਲਾ ਕਰ ਮਾਜੂਨ ਬਨਾ ਲੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਦੋ ਤੋਲੇ
ਨਿਤਮ ਖਾਏ ਔਰ ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਦੀ ਜੇ ਪਰ
ਹੋਜ ਕਰੇ॥

ਔਰ ਏਕ ਨਪੁੰਸਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਬਿਬਹੁਤ ਸੀ ਮਨੁਖਜ ਯੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਇਸ
ਕੀ ਜੇ ਸੀਮ ਭੋਗ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸ ਸੀਮ ਭੋਗ ਕਰਤੇ
ਸਮਯ ਘਰ ਮੇਂ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਕ੍ਰ ਸਮ
ਭੋਗ ਕਰਨੇ ਜੇ ਉਠ ਖੜਾ ਹੈ ਔਰ ਬੀਰਯ ਖਲਾਸ
ਨਹੁ ਆ ਹੈ ਔਰ ਫਿਰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਕੇ ਬਾਦ ਸਮਭੋਗ
ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਇਸ ਮੇਂ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੋ ਹਵਾ ਲਗਨੇ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੀ
ਨਜੇਂ ਚੀਲ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਸੇ ਨਪੁੰਸਕ ਕੋ ਯਹ ਵਫ਼ਾ
ਦੇਵੇ॥

ਦਵਾ -

ਗਵਾਰ ਪਠੇ ਕਾ ਰਸ ਦਸ ਤੋਲੇ - ਮੂੰਗ ਕਾ ਆਟਾ ਦਸ
ਤੋਲੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪਿਤ੍ਰ ਮੇਂ ਭੁਨੇ
ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਬਣੇ ਗੋਖਰੂ - ਪਿਸਤਾ ਤਾਲਮਖਨੇ - ਬਾ
ਦਾਮ ਕੀ ਮੀਕੀ ਯਹ ਸਬ ਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ ਕੂਟ ਛਾਨ ਕ

ਰਮਿਲਵੇ ਔਰ ਪਾਵ ਭਰ ਕੀ ਦਰੀਚਾਸਨੀ ਮੇਂ ਸਬ ਕੋ ਪਤ
ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਾਜਨ ਬਨਾਲੇ ਫਿਰ ਦੇ ਤੇਲੇ ਨਿਤ ਮਖਾ
ਇ ਔਰ ਇੰਦੀ ਪੈਰ ਯਹ ਦਵਾਲ ਗਾਵੇ॥

ਦਵਾ

ਅਕਰ ਕਰਾਹ-ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ-ਮਲ ਕੰਗ
ਨੀ-ਸੋਹਨ ਮਾਖੀ-ਕਾਲੇ ਝਿਲ-ਸਿੰਗਰਾਫ-ਹਰਤ
ਲ-ਤਵ ਕੀਆ-ਸੁਫੈਦ ਚਿਰਮਿਲੀ-ਮੁਲੀ ਕੇ ਬੀਜ
ਜਲ ਗਮ ਕੇ ਬੀਜ-ਗੀਚਵਹੋਟੀ-ਸੀਤਲ ਚੀਨੀ
ਸੇਰ ਕੀ ਚਰਬੀ ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੋਕ
ਰਸ ਬੋਕੇ ਜੋ ਕੁਟ ਕਰ ਕੇ ਆਤਸੀ ਸੀਸੀ ਮੇਂ ਭਰ ਕ
ਰ ਪਾਤਾਲ ਅੰਤ ਕੇ ਦੁਰਾ ਤੇਲ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਰਾਤ
ਕੋ ਸੋਤੇ ਸਮਯ ਏਕ ਬੂੰਦ ਇੰਦੀ ਪਰ ਮਲ ਕਰ ਉਪ
ਰ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰਿ ਕੇ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਤੋ ੨੧ ਦਿ
ਨ ਮੇਂ ਨ ਪ੍ਰਸਕਤਾ ਜਾਤਾ ਰਹੇ॥ ਅਥਵਾ-

ਅਕਰ ਕਰਾਹ-ਲੋਂਗ-ਕੇਚੁਏ-ਆਸਵਰ-ਯਹ ਸਬ
ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਗੀਚਵਹੋਟੀ ਚਾਰ ਮਾਸੇ-ਮੁਰਦਾਸੰਗ
੪ ਮਾਸੇ-ਗਹਮ ਛਲੀ ਕਾ ਪਿਤਾ ੪ ਨਗ-ਸਿੰਗਰਾ
ਫ ੪ ਮਾਸੇ-ਜਮਾਲ ਗੀਟਾ ੪ ਮਾਸੇ-ਸੰਤੋਕੀ ਚਰਬੀ
੩ ਤੋਲੇ ਮੇਮ ੨ ਤੋਲੇ ਪਾਰਾ ੧ ਟੋਲਾ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਮਿ
ਲਾ ਕੇ ਖੁਬ ਰਾਪੜੇ ਜਬ ਮਲ ਹਮ ਕੇ ਸਰ੍ਹਿਸ ਹੋ ਜਾਇ ਤੋ
ਰਾਤ ਕੋ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਈਗ ਪਰ ਲੇਪ ਕਰੇ ਔਰ ਉਪਰ
ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਬਾਂਧੇ ਪਾਨੀ ਨ ਲਗਾਵੇ॥

ਅਥਵਾ

ਪਤੂਰੇ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਕਾ ਲਿਲਕ-ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ-

48 ਕਾਛਿਲਕਾ-ਅਕਕੀਜੜਕੀਛਾਲ-ਅਕਰਕਰਾਹ
ਗੁਜਰਾਤੀ-ਬੀਰਬਹੋਟੀ-ਬੋਕਾਦਧ ਯਹਸਬਏਕ
ਏਕਤੋਲਾਏਪੀਸਕਰਦੋਤੋਲੇਤਿਲਕੋਤੋਲਮੇਂਪਕਾਵੇ
ਜਬਦਵਜਲਜਾਇਤੋਬਤੋਲਕੋਛਾਨਕਰਥਿੰਗ
ਪਰਮਰਦਨਕੀਰੇਉਪਰਬੀਰਲਾਪਾਨਸਾਰਕੇਥਾਏ
ਔਰਪਾਨੀਨਲਗੀਨੇਦੇ॥

ਔਰਏਕਨਪੁੰਸਕਇਸਪ੍ਰਕਾਰਜੇਭੀਹੋਤਾਪੈਕਿਬਾ
ਹੁਤਜੇਮਨੁਖਜਇਸਤੀਕੋਇੰਦੀਪਰਬੈਠਕੇਖੜੇ
ਹੋਜਾਤੇਪੈਅਰੁਬਹੁਤਜੇਮਨੁਖਜਆਪਨੀਚੋਹੋਜਾ
ਤੇਪੈਔਰਇਸਤੀਕੋਉਪਰਰਖਕਰਕਾਮਥਿਲਾ
ਸਕਰਤੇਪੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੰਮਭੋਗਕਰਨੇਜੇਭੀ
ਮਨੁਖਜਨਪੁੰਸਕਹੋਜਾਤਾਪੈਕਿਉਂਕਿਥਿੰਗਮੇਂ
ਹਭੀਨਹੀਪੈਨਮਾਣੁਮਕਿਮਨੁਖਜਕਿਆਸਮ
ਝਕਰਔਸਾਅਯੋਗਜੁਕਾਮਕਰਤੇਪੈਔਸੀਥਾਂਤੇ
ਮਨੁਖਜੇਕੀਰੇਖਕਰਵਿਦਤਹੁਆਕਿਮਨੁਖਜ
ਜੁਵਾਅਵਸਥਾਮੇਂਕਾਮਦੇਵਕੀਪ੍ਰਥਲਤਾਜੇਅੰਧਾ
ਹੋਜਾਹੀਔਸੇਨਪੁੰਸਕਕੇਵਾਸਤੇਯਹਦਵਾਦੇ॥

ਬਦਾਮਕੀਮੀਂਗੀ ੧੧ ਨਗ-ਤਜੇਪਾਨੀਮੇਂਪੀਸ
ਕਰਦੋਤੋਲੇਜਹਿਤਮਿਲਾਕਰ ੧੧ ਦਿਨਤਕਪੀਵੇ
ਕੋਨਪੁੰਸਕਤਾਜਾਇ॥

ਅਥਵਾ-

ਜੁਫੈਰਕਨੇਰਕੀਜੜਕਾਛਿਲਕਦੇਮਾਜੇ-ਮਾਲ
ਕੰਗਠੀਦੇਮਾਜੇ-ਕੋਚਕੇਬੀਜ-ਜੁਫੈਰਪੁਆਜੁ-
ਅਕਰਕਰਾਹ-ਅਸਬੰਧ-ਯਹਸਬਰੋਦਹਰੋਦ

ਹਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਜੋ ਕੁਟ ਕਰਕੇ ਦਸਤੋਲੇ ਤਿਲਕੇ ੫
ਤੇਲਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਔਰ ਵੇ ਜਬ ਦਵਾਜਲ ਜਾਏ ਤ-
ਬ ਛਾਨ ਲੇ ਫਿਰ ਇਸਮੇਂ ਸੇ ਬੰਨ੍ਹਾ ਸਾਗਤ ਕੋ ਇੰਨੀ
ਪਰਮਲਕਰ ਉਪਰ ਸੇ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕ-
ਰਕੇ ਥਾਏ॥

ਔਰ ਇਕ ਨਪੁੰਸਕ ਜਨਮਾਸੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਕੋ
ਈ ਭੇਦ ਹੈ ਏਕੌਂ ਯਹ ਕਿ ਮਨੁ ਖਯ ਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰ-
ਭ ਸੇ ਜਬ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕਾ ਡਿਕਾ ਅਥਾ
ਨ ਸਬ ਸਪਾਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਨੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੁ ਕੁਛ
ਭੀ ਚਿਨਹ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਉਸਕੇ ਸੰਦਲੀ ਰਵਾਜੇ ਸ-
ਰਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਯਹ ਕਿ ਕੁਛ ਕੁਛ ਡਿ-
ਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਸਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸਕੇ ਸਨਤਾਨ ਭੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਔਰ ਤੀਸਰਾ ਯਹ ਕਿ ਡਿਗ ਤੋ ਪੁਰਾ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਸਮੇਂ ਤੇਜੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਐਸੇ ਤੀਨੋਂ ਕੀ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਚੌਥੇ ਯਹ ਕਿ ਡਿਗ ਕੇਵਲ ਮੂਤਨੇ ਕੇ ਸਮਯ ਚਲਾ-
ਇਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਫਿਰ ਨਹੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ-
ਤਾ ਐਸੇ ਨਪੁੰਸਕ ਕੀ ਯਹ ਦਵਾ ਕਰੇ॥

ਦਵਾ ਸ਼ੋਕ

ਚੀਰ ਬਹੋਈ - ਸੂਕੇ ਕੇ ਬੂਏ - ਨਾਰੀਂਗੀ ਅਸਰੀਧ -
ਹਲਦੀ - ਅਮਾ ਹਲਦੀ - ਭੂਨੇ ਚਨੇ ਯਹ ਸਬ ਛੇ
ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਚੌਗਨ
ਗੁਲਮੇਂ ਚਿਕਨ ਕਰਕੇ ਪੇਟਲੀ ਬਨਵੇ ਔਰ ਕਿ

14. ਸੀਬਰਤਨ ਕੋ ਆਂਹ ਪਰ ਰਖ ਕਰ ਉਸ ਪਰ ਪੋਟਲੀ
ਗਰਮ ਜਾਂ ਪੁਪੇਸ਼ ਔਰ ਲਿਗ ਕੋ ਖੁਬ ਸੇਕੇ. ਔਰ
ਫਿਰ ਪੋਟਲੀ ਓਂ ਕੀ ਦਵ ਲਿਗ ਪਰ ਥਾਂਧੇ॥

ਅਥਵਾ

ਅਕਰਕਰਾ ਦੋ ਮਾਸੇ - ਬੀਰਬਹੋਟੀ ਦੋ ਮਾਸੇ - ਲੋਂਗ
ਨਗ 20 ਬਕਰੇ ਕੀ ਗਰਦਨ ਕਾ ਮਾਸ ਦਸ ਤੋਲੇ -
ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਕਟ ਪੀਸ ਕਰ ਲਿਗ ਕੇ ਪਰਮਾਣੁ ਖੋ
ਲੀ ਬਨਾਵੇ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਨਕਤ ਲਿਗ ਪਰ ਚਰੂ
ਵੇ ਔਰ ਪਾਨੀ ਨ ਲਗਾਵੇ॥

ਅਥਵਾ

ਜੇਰਕੀ ਚਰਬੀ - ਮਛਕੀ ਗਨੀ - ਅਕਰਕਰਾ - ਜੋ
ਡਜਲਵਤੀ - ਫੁਰਲਾ - ਤਜ - ਲੋਹਬਾਨ - ਕੋਢਿਆ
ਲੋਂਗ ਮੀਠ ਤੋਲੀਆ - ਹਰਤਾਲ ਤਬਕਿਆ - ਜਮ
ਲਗੋਰਾ - ਪਾਰਾ - ਹਾਥੀ ਦਾਂਤ ਕਾਰਾ - ਰੀਧਕਾਮ
ਲਾਜਾਰ - ਕਟੋਰੀ ਸੁਫੇਦ ਚਿਰੀਸਿਠੀ - ਕੇਚੁਆ - ਜਾਇ
ਫਲ ਗੁਜਰਾਤੀ - ਸੁਫੇਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਅਜਵਾ
ਇਨ ਖੁਰਾਸਾਨੀ - ਪਿਆਜ ਕੇ ਬੀਜ - ਅਜਪੀਦ
ਸੁਫੇਦ - ਸੀਖੀਆ - ਰੋਡੀ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕੀ ਮੀਂਗੀ - ਕਾਲੀ
ਜੀਰੀ - ਯਹ ਸਬ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਖੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ
ਕੀ ਜਰਦੀ ਪਾਂਚ ਨਗ ਇਨ ਕੋ ਕਟ ਕਰ ਅਤਸੀ
ਸੀਸੀ ਮੇਰ ਪਾਤਾਲ ਯੀਤ ਦੁਰ ਤੋਲ ਨਿਕਾਲ ਲੇ
ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਸੇ ਏਕ ਬੰਦ ਨਿਤ ਲਿਗ ਪਰ ਮਰ
ਦਨ ਕਰੇ ਔਰ ਉਪਰ ਸੋ ਬੰਗਲਾ ਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰ
ਕੇ ਥਾਂਧੇ ਔਰ ਪਾਨੀ ਨ ਲਗਾਨੇ ਦੇ ਔਰ ਖਟਾਈ ਤਥਾ

ਥਾਤਲ ਵਸਤੁਓਂ ਸੇ ਪਰਹੇਜ ਕਰੇ ਔਰ ਚਾਲੀਸ
ਦਿਨ ਤਕ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਖਾਨੇ ਕੇ
ਯਹ ਦਵਾ ਦੇਂ ॥

ਦਵਾ

ਗਵਰ ਪਾਠੇ ਕਾ ਰਸ-ਗੋਹਿੰਕਾ ਮੈਦਾ-ਬਿਨੋਲੇ ਕੀ ਮੀਂ
ਗੀ-ਪਿਤ-ਕੰਦ-ਯਹ ਸਬ ਸੇਰ ੨ ਭਰ ਲੈ ਪਹਿਲੇ
ਤੀਨੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਪੀ ਮੇਂ ਭੁੰਨੇ ਫਿਰ ਕੰਦ ਕੀ
ਚਾਸ ਨੀ ਕਰਿ ਕੇ ਗੋਖਤੁ ਏਕ ਛੁਟਾਂਕ ਜਾਇਫਲ ਪਿ
ਸਤਾਖੇ ਪਰ ਚਿਲਗੇ ਜੋ ਕੀ ਮੀਂਗੀ-ਅਖਰੇਰ ਕੀ
ਮੀਂਗੀ ਯਹ ਸਬ ਪਾਵਸੇਰ-ਇਨਕੇ ਕਰਕਰ ਉਸ
ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਹਲਵਾ ਬਨਾ ਕਰ ਪਾਚੇ ਤੋਲੇ ਨਿਤ੍ਯ
ਖਾਇ ਤੇ ਨਿਸਚੇ ਨਿਪੁੰਜ ਕਤਾ ਜਾਇ ॥

ਔਰ ਜੇ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਥਾ
ਵੇਸਵਾ ਸੇ ਵਿਸਯ ਬਹੁਤ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਸਬ ਸੇ
ਉਸਕਾ ਕਾਮ ਦੇਵ ਕਾਮ ਜੋਰ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਤੋ ਉਸਕੇ
ਯਹ ਮਾਜੂਨ ਖਵਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਮਾਜੂਨ

ਕੁਲੀਜਨ ਦੁੱਤੇਲੇ-ਜੇਠ ੨ ਤੋਲੇ-ਜਾਇਫਲ ਰੂ
ਮੀ ਮਸਤਰੀ-ਦਾਲਚੀਨੀ-ਲੋਗ-ਨਾਗਰ ਮੋਥਾ
ਅਗਰ ਯਹ ਸਬ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੈ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਛਾਨ ਕਰ ਤਿਗੁਨੇ ਬੂਰੇ ਮੇਂ ਚਾਸ ਨੀ ਕਰ ਮਾਜੂਨ ਬਨਾ
ਓ ਫਿਰ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਛੁੱ ਮਾਸੇ ਨਿਤ੍ਯ ਖਾਇ ਤੋ ਕਾਮੋਦੀ
ਪਨ ਬਹੁਤ ਹੋਇ ॥

ਔਰ ਜੇ ਬੀਰਯ ਪਤਲਾ ਪੜ੍ਹ ਜਾਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੈਕਾ-
ਮਦੇਵ ਕਾਮ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਤੋ ਯਹ ਦਵਾ ਕਰੇ ॥

ਤਲਮਖਾਨੇ ਆਧਪਾਵ - ਈਸਬਰੋਲ ਆਧਪਾਵ
ਇਨਕੋ ਬਰਗਦਕੇ ਦੂਧ ਫਿਰੋਕਰ ਛਾਇਆ ਮੇਂ ਜੁ
ਖਾਲੇ ਫਿਰਚਾਲੀਸ ਛੁਹਚੇ ਕੀ ਗੁਠਲੀ ਨਿਕਾਲ
ਕਰਉਨਮੇਂ ਉਪਰਲਿਖੀ ਦਵਾ ਭਰਕਰ ਸੇਰ ਭਰਕਰ
ਕੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਆਵਾਏ ਜਬ ਖੋਇ ਕੇ ਸਰੂਸ ਹੋ ਜਾਇ ਤਬ ਉ
ਤਰਕਰ ਚਿਕਨੇ ਬਾਜਨ ਮੇਂ ਰਖ ਛੋੜੇ ਫਿਰ ਏਕ ਛੁ
ਹਾਨਿ ਤਜ ੪੦ ਦਿਨ ਤਕ ਖਾਇ ਐਹ ਦੂਧ ਰੋਟੀ ਭੋਜ
ਨ ਕਰੇ ਐਹ ਲਿਗ ਪਰਯੇ ਦਵਾਈ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ॥

ਦਵਾਲਗਾਨੇ ਕੀ

ਅਕਰਕਰ ਦਖਨੀ - ਛੋਂਗ ਫੁਲਦਾਰ - ਬੀਰਬਹੋਟੀ
- ਨਿਰਬਸੀ - ਸੁਕੇ ਕੇਚੁਏ - ਸਬ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੈ -
ਇਨ ਸਬਕੋ ਪਾਵ ਸੇਰ ਮੀਠੇ ਤੋਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਮਿ
ਟੀ ਕੀ ਹਾਂਡੀ ਮੇਂ ਭਰਕਰ ਉਸਕਾ ਮੁਖ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ
ਮੇਂ ਗਢਾ ਖੋਦਕਰ ਇਸ ਹਾਂਡੀ ਕੋ ਉਸ ਮੇਂ ਦਾਬਕਰ ਉ
ਪਰਸੇ ਜਾਤ ਦਿਨ ਆਗਜਲਾਵੇ ਫਿਰ ਆਠਵੇਂ ਦਿਨ
ਨਿਕਾਲੇ ਐਹ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ ਏਕ ਖੁੰਦ ਲਿਗ ਪਰ ਮਲੇ ਉਪ
ਰ ਬੰਗਲਾਪਾਨ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧੇ ਐਹ ਪਾਨੀ ਨਾ
ਲਗਾਨੇ ਦੇ ॥

ਇਤਿਸੀਜਹਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥੇ ਨਪੁੰਸਕ ਭੇਦ
ਚਿਕਿਤਸਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਰਥ: ਪ੍ਰਕਾਰ:

ਅਥ ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਕਾਰ -

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਂ ਦਾਜੀ ਕਰਣ ਕੇਵਾ ਸਤੋ ਬਹੁੰਤੋ ਅਛੀਰ
ਅਜਮਾਈ ਹੁਈ ਦਵਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਰੂ

ਪੰਜ ਯੋਗਿਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਯਹ ਦਵਾ ਝੂਠੀ ਹੈ ਜੇ ਉਨ ਕਾ ਕਹ ੫੮
ਨਾ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯਹ ਕਸੂਰ ਹਕੀਮ ਲੋਗੋਂ ਕਾ ਤ-
ਥਾ ਵੈਦ੍ਯ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਹ ਲੋਗ ਅਛੀਤਰਹ
ਜੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਿਸਚੈ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਇਸੀ ਸਬਬ
ਜੇ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਦਵਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਦਵਾ ਜਬਗੁਣ ਕਰੇਗੀ ਤਬ ਦਵਾ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਔਰ
ਰੋਗੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਏਕ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸੀ ਕਾਰ-
ਣ ਪਹਿਲੇ ਬੁਧਿਵਾਨ ਹਕੀਮ ਔਰ ਵੈਦ੍ਯੋਂ ਨੇ ਏਕ ੨
ਰੋਗੋਂ ਪਰ ਕਈ ਕਈ ਦਵਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਬਾਤ
ਪ੍ਰਤਖਜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਤੇ ਏਕ ਰੋਗ ਕੇ
ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਹੀ ਦਵਾ ਲਿਖੀ ਜਾਤੀ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹਕੀਮ ਲੋ-
ਗ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਕਿਤਾਬੋਂ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ੨ ਸਮਸ਼-
ਕੇ ਨੁਕਸੇ ਲਿਖਤੇ ਬਸ ਹਮਾਚਾ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਲਿਖਨੇ
ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਵੈਦ੍ਯੋਂ ਯਾ ਹਕੀਮ ਯਾ ਜਰਾ-
ਹ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਰੋਗੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੋ ਦੇਖੇ ਫਿਰ ਉਸੀ ਕੇ
ਮੁਆਫਿਕ ਦਵਾਈ ਦੇਵੇ ਜੇ ਮਨੁਖਜ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ
ਰੋਗੀ ਕਾ ਇਲਾਜ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਯਹ ਦਵਾ ਸਬਗੁਣ ਵਾ-
ਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਾਮ ਦੇਗੀ ਔਰ ਜੇ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਰੋਗੀ
ਕੋ ਦਵਾ ਦੇਗੇ ਉਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾ-
ਤੇ ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਤੁਨ ਕਾਹੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾਤ੍ ਜੇ ਦਵਾਈ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਮੁਆਫਿਕ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਆਰਾਮ ਹੋ ਗਿਆ
ਔਰ ਕਹਿਨੇ ਲਗੇ ਯਹ ਦਵਾ ਸਹੀ ਹੈ ਔਰ ਜੇ ਪ੍ਰ-
ਕ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਮੁਆਫਿਕ ਦਵਾ ਨ ਮਿਲੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਕੁਛ
ਫਾਇਦਾ ਨ ਕੀਆ ਤੇ ਕਹਿਨੇ ਲਗੇ ਕਿ ਯਹ ਦਵਾ ਝੂਠੀ

੬੦ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵਹ ਮੁਰਖ ਦਵਾ ਕੋ ਤੋ ਦੋਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ
 ਅਪਨੀ ਮੁਰਖਤਾ ਕੋ ਦੋਖ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਇਸਲੀਏ ਹਕੀ
 ਮਤਾਬਾ ਵੈਦ ਯਾ ਜਰਾਹ ਕੋ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ
 ਪ੍ਰਕਿਤਿ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨ ਕਰ ਰੋਗੀ ਕਾ ਇਲਾਜ ਕਰੇਗੇ
 ਤੇ ਉਨਕੋ ਮੇਰੀ ਲਿਖੀ ਦਵਾ ਓ ਕਾ ਗੁਣ ਮਾਲੂਮ ਹੋਗਾ
 ਅੰਬ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਵੇਗੇ॥

ਅਥ ਵਾਜੀਕਰਣੰ

ਦਵਾ ੧

ਸਿੰਗਰਫ ਏਕਤੋਲਾ - ਸੁਹਾਗਾ ਏਕਤੋਲਾ - ਪਾਰਛੈ
 ਮਾਸੇ - ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਮੁਰਗੀ ਕੋ
 ਅਛੈ ਕੀ ਸੁਫੇਦੀ ਮੇਰਖੇ ਫਿਰ ਦਾਈ ਸੇਰ ਚਾਕ ਕੀਰ
 ਖਲੇ ਕਰ ਏਕ ਮਿਟੀ ਕੀ ਹਾਂਡੀ ਮੇਂ ਆਪੀ ਰਾਖ ਭਰ
 ਕਰ ਉਸ ਅੰਡੇ ਕੋ ਉਸ ਰਾਖ ਪਰ ਰਖ ਕਰ ਆਪੀ ਰ
 ਖ ਕੋ ਉਪਰ ਸੇਰ ਖਦੇ ਅੰਰ ਹਾਂਡੀ ਕਾ ਮੁਖ ਬੰਦ ਕਰ
 ਕ ਪਰੰਟੀ ਕਰ ਕੇ ਸੁਖਾਵੇ ਜਬ ਸੁਖ ਜਾਇ ਤਬ ਚੁ
 ਲੇ ਪਰ ਰਾਖ ਕਰ ਡਾਕ ਕੀ ਲਕੜੀ ਕੀ ਚਾਰ ਪਹਿਰ
 ਆਂਚ ਉਸ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਲਾਵੇ ਫਿਰ ਸੀਤਲ ਹੋ ਜਾਇ
 ਤਬ ਸਿੰਦ ਬੁਫ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਛੇਦੇ ॥ ਆਰ ਇਸ ਮੇਂ ਜੇ
 ਏਕ ਰਤੀ ਪਾਨ ਮੇਂ ਧਰ ਕੇ ਖਾਇ ਤੇ ਕਾਮ ਬਿਲਾਸ ਅ
 ਤਮਤਿ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦਵਾ ਕੋ ਜੜੇ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੇਂ ਖ
 ਨ ਯੋਗਸ ਹੈ ॥

ਦਵਾ ੨

ਸਿੰਗਰਫ - ਕਪੂਰ - ਲੋਂਗ - ਅਠੀਮ - ਉਟੀਗਨ
 ਕੇ ਬੀਜ - ਇਨ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ - ਕਾਗਜੀ
 ਬੀਬੂ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮੂੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੋਲੀ

ਬੰਨਾਏ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਾਕਰ ਉਪਰ ਸੇ ਪਾਵ ਭਰ
ਗੋਕਾ ਦੂਧ ਪੀਕਰ ਕਾਮ ਬਿਲਾਸ ਕਰੇ ਤੇ ਸਤ ਭਨ
ਹੋਇ ਨਹੀ॥

ਦਵਾ ੩

ਸੁਖਾਤਮਾਕੁ - ਔਰ ਲੰਗਾ ਦੋਨੋਂ ਬਰਾਬਰ ਲੇ ਮਹੀਨ
ਪੀਸਕੇ ਸਾਹਿਤ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਉਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੋ
ਲੀ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਾਕਰ ਠੋਗ ਕਰੇ॥

ਦਵਾ ੪

ਏਕ ਤੋਲਾ ਪੋਸਤ ਕੇ ਡੋਡੇ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਫਿਰੀ ਦੇ ਜਬ ਖੁ
ਬ ਭੀ ਗਜਾਇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਨਿਤਰੇ ਜਲ ਮੇਂ ਗੋਹੁੰਕਾ
ਆਟਾ ਗੁੰਦਕਰ ਉਸਕਾ ਏਕ ਗੋਲਾ ਬਨਾਕਰ ਗਰ-
ਮ ਚੂਹ ਲੇ ਮੇਂ ਦਬਾ ਦੇ ਜਬ ਸਿਕਕਰ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਤਬ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਕੂਟ ਲੇ ਫਿਰ ਬੋਝਾ ਪੀ ਖੁਰਾਮਿ
ਲਾਕਰ ਮਲੀਦਾ ਬੰਨਾਏ ਜਬ ਏਕ ਪਹਿਰੇ ਦਿਨ
ਥਾਕੀ ਰਹੇ ਤਬ ਉਸੇ ਖਾਇ ਔਰ ਗਾੜੀ ਕੋ ਕਾਮ ਬਿਲਾ
ਸਕਰੇ ਤੇ ਕਾਮ ਏਵਕੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਹੋਗੀ
ਕਿ ਏਕ ਇਸ਼ੀ ਸੇ ਮਨ ਵਿਪਤ ਨ ਹੋਗਾ॥

ਦਵਾ ੫

ਭੂਹਰਕਾ ਦੂਧ - ਔਰ ਗੋਕਾ ਦੂਧ - ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਬਰ
ਬਰ ਲੇਕੇ ਮਿਲਾਕਰ ਚਮਕ ਪਹਿਰੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਸੁਖਾਵੇ
ਫਿਰ ਪਾਵ ਕੇ ਤਲੂਏ ਮੇਂ ਲੇਪ ਕਰ ਇਸਤਰੀ ਸੇ ਭੋ
ਗ ਕਰੇ ਪਾਵ ਕੇ ਧਰਤੀ ਮੇਂ ਨ ਧਰੇ॥

ਦਵਾ ੬

ਕੋਚ ਕੀ ਜੜਾ ਏਕ ਪੋਰੁਏ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਲੇਕੇ ਮੁਖ ਮੇਂ

੬੨ ਰਾਖੇ ਜਬਤਕ ਮੁਖ ਮੇਂ ਰਹੇਗੀ ਤਬਤਕ ਬੀਰਯ
ਨਿਕਲੇਗਾ॥

ਦਵਾ ੭

ਚੁੰਦਰਕ ਅੰਡਾ ਚਮਰੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇਂ ਧਰ: ਮਰ
ਮੇਂ ਬਾਂਧਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੰਗ ਕਰੈ ਜਬਤਕ ਅੰਤ ਕ
ਮਰ ਸੇ ਨਹੀਂ ਖੁਲੇਗਾ ਤਬ ਬੀਰਯ ਨਿਕਲੇਗਾ॥

ਦਵਾ ੮

ਸਿੰਗਰਫ-ਮੋਚਰਜ-ਅਫੀਮ-ਯਹਚਰ ੨ ਮਾਸੇ
ਜੁਹਾਗਾ ੧ ਮਾਸਾ ਇਨ ਸਬਕੇ ਪੀਸਕਰ ਮਿਰਚ
ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਾਕਰ ਤੋ
ਗਕਰੇ ਤੋਂ ਸਤੰਭਨ ਹੋਇ॥

ਦਵਾ ੯

ਅਜਵਾਇਨ ਪਮਾਸੇ-ਘੀਆ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਕੀ ਮੀਂਗੀ
੬ ਮਾਸੇ-ਇਸਪੰਦ ਨੌ ਮਾਸੇ-ਭਾਗ ਕੇ ਬੀਜ ੮ ਮਾਸੇ-
ਖਿਲੋਚਨੇ ੭ ਮਾਸੇ-ਪੋਸਤ ਕੀ ਡੋਡੀ ੨॥ ਨਗ ਇਨ
ਸਬਕੇ ਪੀਸਛਾਨਕਰ ਪੋਸਤ ਕੀ ਡੋਡੀ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਬੋਰ
ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗੋਲੀ ਬੰਧੇ ਏਕ ਗੋਲੀ ਖਾਕਰ ਏਕ ਘਾਟੀ
ਪੀਛੇ ਮੈਂਥਨ ਕਰੇ ਤੋਂ ਸਤੰਭਨ ਹੋਇ॥

ਦਵਾ ੧੦

ਖਰਗੋਸ਼ ਕੇ ਪਿਤੇ ਕਾ ਰਸ ਅਪਨੇ ਲਿੰਗ ਪਰ ਮਰ
ਦਨ ਕਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਕਾ ਮਥਿਲਾਸ ਕਰੇ॥ ਦਹੁ ਇ
ਸੀ ਪੁਰਸ ਪ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ਤੋਂ ਦਵਾ ੧੧ ਤੋਂ-
ਚਿਤਕ ਵਰੇ ਵਿਲਾਵ ਕੇ ਲਿੰਗ ਕੇ ਸੁਖਾ ਪੀਸਕਰ ਲਿੰ
ਗ ਪਰ ਮਲੇ ਫਿਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਭੋਗ ਕਰੇ ਤੋਂ ਦਹੁ ਇਸ

ੜੀਥਾਂਦੀਹੋਜਾਇਗੀ॥

ਦਵਾ ੧੨

ਗਧੇਕਾਭੇਜਾਤੇਜਮੋਜਲਾਕਰਉਸਕੋਇੰਦ੍ਰੀਪਰ
ਮਰਦਨਕਰੈਤੇਇੰਦ੍ਰੀਇਤਨੀਮੋਟੀਹੋਗੀਕਿਇਸਤੀ
ਪਰਸਹਾਰੀਨਜਾਵੇਗੀਔਰਭੁਕਾਵਟਭੀਅਧਿਕ
ਹੋਗੀ॥

ਦਵਾ ੧੩

ਸੇਰਕੀਚਰਬੀਕੋਤਿਲਕੇਤੇਲਮੋਮਿਲਾਕਰਇੰਦ੍ਰੀ
ਪਰਮਰਦਨਕਰਕੇਇਸਤੀਜੇਸੰਗਕਰੈਤੇਕਾਮ
ਉਦਯਅਧਿਕਹੋਇ॥

ਦਵਾ ੧੪

ਉਟਕੇਵੇਨੋਨੇੜੋਕੋਭੁਜਾਪਰਥਾਂਧਕਰਸਮਭੋਗ
ਕਰੈਤੇਬੀਰਯਜਤੰਭਨਹੋਇ॥

ਔਰਜੋਕੋਈਮਨੁਖਜਚਹੋਕਿਯਹਇਸਤੀਕਿਸੀ
ਦੂਸਰੇਪੁਰਖਕੇਪਾਸਨਜਾਇਤੇਯਹਤੰਭਕਰੇ॥

ਦਵਾ ੧੫

ਕਕਰੋਦੇਕੀਜੜਕੀਪੀਇਨਦੋਨੋਕੋਥਰਾਥਰਲੇਕੇ
ਜਲਮੇਪੀਜੇਔਰਇੰਦ੍ਰੀਪਰਲਗਾਕੇਇਸਤੀਪ
ਰਸੰਗਕਰੈਤੇਵਹੁਇਸਤੀਫਿਰਦੂਸਰੇਪੁਰਖਕੀ
ਚਹਨਹੀਕਰੇਗੀ॥

ਦਵਾ ੧੬

ਔਰਜੋਓਸੇਖੋਲਾਚਹੋਤੇਯਹਕਰੈਏਕਤੋਲਕ
ਕਰੋਦੇਕੀਜੜਕੂਟਕਰਖਵਾਏਤੇਵਹੁਇਸਤੀਪ
ਰਪੁਰਖਕੀਚਹਕਰੇ॥

ਇਤਿਸ਼ੀਜਰਹੀਪਕਾਰਨਾਮਗੀਥੇਪੰਡਿਤ

੬੪ ਠੀਠੀਲਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਬਾਜੀਕਰਣ ਕਥਨ ਨਾਮ
ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਕਾਰ:

ਅਥ ਗੀਠੀਆ ਕਾਮਤਨ -

ਯਹ ਰੋਗ ਉਪਦੈਸ ਅੰਰ ਸੋਜਾਕ ਅੰਰ ਜੁਰ ਕੇ ਅੰ-
ਤ ਮੇਂ ਅਵਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਪਦੈਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਪਰਾਭਿ
ਲਾਯਾ ਸਿਗਕਫ ਅਦ ਕੇਖਾਨੇ ਜੇ ਅੰਰ ਸਰੀਰ
ਕੋ ਧੁਨੀ ਦੇਨੇ ਜੇ ਅਥਵਾ ਸੋਜਾਕ ਮੇਂ ਸੀਤਲ ਅਖ
ਧੀਓ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕਰਨੇ ਜੇ ਗੀਠੀਆ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅੰ-
ਰ ਜਵਰ ਮੇਂ ਪਰਸੋਆਕੀਆ ਜਾਵੇ ਅੰਰ ਉਸ ਮੇਂ
ਵਾਯੁ ਲਗਾ ਜਾਵੇ ਤੋਤਾ ਮਾਮ ਬਦਨਾ ਜੋੜ੍ਹ ਮੇਂ ਪੀੜ੍ਹ
ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦਰਦ ਹੁਆ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੋਉਸ
ਕੇਵਾਜੇ ਅਕਸਰ ਤੇਲਕਾ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ
ਜਵਰ ਮੇਂ ਤੇਲ ਮਲਨ ਸੁਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸਲੀ
ਏ ਗੀਠੀਆ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਜਬਕਹੈ ਕਿ ਬਦਨ ਮੇਂ
ਕੋਈ ਦਸਰ ਰੋਗ ਮਾਲੁਮ ਨਹੈ ਤੋਉਸਕੀ ਦਵਾ ਇ-
ਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਕਰਨੀ ਯੋਗਯ ਹੈ ॥

ਦਵਾ ਗੀਠੀਆ ਕੀ

ਪਹਿਲੇ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਚਲੀਸ ਅੰਡੇ ਕੋ ਔਟਵੇ ਫਿਰ ਉ-
ਨਕੀ ਸੁਫੇਦੀ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਜਰਦੀ ਕੋਲੇਵੇ ਫਿਰ ਅਕ-
ਰ ਕਰਹ ਦਾਲਚੀਨੀ ਕਾਬਿਫਲ ਲੋਂਗ ਯਹ ਸਬ
ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇ ਸਮੁਦ੍ਰਖਾਰ ਏਕ ਮਾਸਾ ਇਨ
ਸਬਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਅੰਡੇ ਕੀ ਜਰਦੀ ਮੇਂ
ਮਿਲਾਕੇ ਏਕ ਹਾਂਡੀ ਮੇਂ ਭਰਕਰ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇਂ ਦੋਤ
ਲੇ ਮੀਠਾ ਤੇਲ ਫਿੜਕਦੇਵੇ ਅੰਰ ਉਸ ਹਾਂਡੀ ਕੋ ਪੈਂਦੇ

ਮੇਂ ਏਕ ਛਿੰਦੁ ਕਰੇ ਫਿਰ ਏਕ ਗਾਢਾ ਖੋਦ ਕਰ ਓਸ ਕੇ
ਉਪਰ ਹਾਂਡੀ ਕੋਰ ਖੇ ਔਰ ਇਸ ਹਾਂਡੀ ਕੋ ਨੀਚੋ ਓਸ
ਗਾਢੇ ਮੇਂ ਏਕ ਪਿਆਲਾ ਚੀਨੀ ਕਾਰ ਖੇ ਔਰ ਹਾਂਡੀ
ਕੋ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ ਕੰਡੇ ਲਗਾ ਕਰ ਆਚ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ਤੋ
ਓਸ ਹਾਂਡੀ ਕੋ ਛਿੰਦੁ ਦਵਾਰਾ ਤੇਲ ਪਿਆਲੇ ਮੇਂ ਵਪਕ
ਆਵੇਗਾ ਫਿਰ ਇਸ ਤੇਲ ਕੇ ਜੋੜੇ ਪਰ ਮਰਦਨ ਕਰੇ
ਔਰ ਹਵਾ ਨ ਲਗਾਨੇ ਦੇ ਤੋ ਈ ਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੇ ਏਕ
ਹਫਤੇ ਭਰ ਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰਦ ਜਾਤਾ ਰਹੇਗਾ ਯੁ
ਹਦਵਾ ਬਹੁਤ ਸਹੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦਵਾ ਕੋ ਲਗਾਨੇ ਜੇ
ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਰੋਗੀ ਓਕੋ ਆਰਾਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਵਫੂਰ ਕੇਪਤੇ - ਅਮਲਤਾਸ ਕੇਪਤੇ - ਸੁਹਾਵਨੇ
ਕੇਪਤੇ ਯਹ ਤੀਨੋ ਪਤੇ ਸੁਖੇ ਹੁਏ ਦੇ ਦੇ ਤੇਲੋ ਭੋਭਾ
ਔਰ ਜੇਇ ਕੇ ਬੀਜ - ਅਜ਼ਦਾਇਨ ਖੁਰਾਸਾਨੀ - ਜੋ
ਰੰਜਾਨ ਕੜਵਾ - ਗੋਰੂ - ਜੰਧਾਨੂਨ - ਯਹ ਸਬ ਦਵਾ
ਛੁੰਛੈ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਛਾਨ ਲੇ ਔਰ ਜੋ
ਜੋ ਪਰ ਮਾਲਸ ਕਰੇ॥

ਅਥਵਾ

ਏਕ ਰੀਠੀ ਆਰੋਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋਤੀ ਪੈ ਜਾਤਾ
ਪੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮਨੁਖ ਜਮਾਰਗ ਮੇਰ ਲਾਜਾਤਾ ਪੈ
ਔਰ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਓਸ ਕੋ ਪਿਆਲਾ ਲਗੇ ਓਸ ਪਿ
ਆਸ ਕੇ ਸਮਯ ਪਹਿਲੇ ਵਹੁ ਹਾਥ ਪਾਵੈ ਕੋ ਧੋਤਾ
ਪੈ ਔਰ ਫਿਰ ਜਲ ਪੀਤਾ ਪੈ ਔਰ ਦਿਸੇਖ ਕਰਿ ਕੇ
ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਨਦੀ ਨਾਲੇ - ਮਿਲਤੇ ਪੈਤੇ ਯਹ ਮਨੁਖ ਜ

੬੫